

Justitieutskottets betänkande

2024/25:JuU31

Kontaktförbud – ett utökat skydd för utsatta personer

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i bl.a. lagen om kontaktförbud, som syftar till att fler kontaktförbud ska kunna meddelas och till att stärka den brottspreventiva funktionen.

Lagändringarna innebär bl.a. följande:

- Otillbörlig övervakning införs som en ny grund för kontaktförbud.
- Kontaktförbud får meddelas för att skydda målsägande och vittnen i en rättsprocess.
- Andra omständigheter än tidigare brottslighet ska få större betydelse vid riskbedömningen.
- Det införs en presumtion för kontaktförbud efter allvarliga brott i nära relationer.
- Ett särskilt utvidgat kontaktförbud kan meddelas som en förstahandsåtgärd.
- Utvidgade och särskilt utvidgade kontaktförbud kan omfatta större geografiska områden än tidigare.
- Straffen för grovt barnfridsbrott och vissa överträdelser av kontaktförbud skärps.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns sju reservationer (C, MP) och tre särskilda yttrandena (S).

Behandlade förslag

Proposition 2024/25:123 Kontaktförbud – ett utökat skydd för utsatta personer.

Sex yrkanden i följdmotioner.

Fyra yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet5

Utskottets överväganden.....6

 Kontaktförbud – ett utökat skydd för utsatta personer.....6

Reservationer28

 1. Riskbedömningen, punkt 2 (C, MP)28

 2. Presumptionsregeln, punkt 3 (C)28

 3. Översyn av kontaktförbudssystemet, punkt 4 (C).....29

 4. Skyddet för vittnen, punkt 5 (MP)30

 5. Konsekvenser för barnets rättigheter, punkt 6 (C).....31

 6. Kunskaper hos myndigheter, punkt 7 (MP).....31

 7. Straffen för fridskränkingsbrotten, punkt 8 (C, MP)32

Särskilda yttranden33

 1. Regeringens lagförslag, punkt 1 (S)33

 2. Översyn av kontaktförbudssystemet, punkt 4 (S)33

 3. Straffen för fridskränkingsbrotten, punkt 8 (S).....34

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag36

 Propositionen36

 Följdmotionerna36

 Motioner från allmänna motionstiden 2024/2537

Bilaga 2

Regeringens lagförslag38

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i brottsbalken,
2. lag om ändring i äktenskapsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1988:688) om kontaktförbud,
4. lag om ändring i lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn,
5. lag om ändring i sambolagen (2003:376),
6. lag om ändring i lagen (2015:642) om europeisk skyddsorder,
7. lag om ändring i lagen (2024:7) om preventiva vistelseförbud.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:123 punkterna 1–7 och avslår motion 2024/25:1167 av Gudrun Brunegård (KD).

2. Riskbedömningen

Riksdagen avslår motion

2024/25:3379 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 1 (C, MP)

3. Presumptionsregeln

Riksdagen avslår motion

2024/25:3377 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 1.

Reservation 2 (C)

4. Översyn av kontaktförbudssystemet

Riksdagen avslår motion

2024/25:3377 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 3.

Reservation 3 (C)

5. Skyddet för vittnen

Riksdagen avslår motion

2024/25:3379 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 2.

Reservation 4 (MP)

6. Konsekvenser för barnets rättigheter

Riksdagen avslår motion

2024/25:3377 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 2.

Reservation 5 (C)

7. Kunskaper hos myndigheter

Riksdagen avslår motion

2024/25:3379 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 1.

*Reservation 6 (MP)***8. Straffen för fridskränkingsbrotten**

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:2618 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 12,

2024/25:3111 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 69 och

2024/25:3164 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 37.

Reservation 7 (C, MP)

Stockholm den 13 maj 2025

På justitieutskottets vägnar

Teresa Carvalho

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Teresa Carvalho (S), Mikael Damsgaard (M), Heléne Björklund (S), Pontus Andersson Garpvall (SD), Petter Löberg (S), Charlotte Nordström (M), Anna Wallentheim (S), Adam Martinen (SD), Mattias Vepsä (S), Fredrik Kärrholm (M), Gudrun Nordborg (V), Torsten Elofsson (KD), Ulrika Liljeberg (C), Katja Nyberg (SD), Ulrika Westerlund (MP), Martin Melin (L) och Mats Hellhoff (SD).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2024/25:123 Kontaktförbud – ett utökat skydd för utsatta personer. I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Två motioner med totalt sex yrkanden har väckts med anledning av propositionen. I betänkandet behandlas även fyra yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Riksdagen har tidigare gjort flera tillkännagivanden till regeringen om kontaktförbud m.m. I betänkandet behandlar utskottet även regeringens redovisning av åtgärder med anledning av tillkännagivanden som regeringen anser är slutbehandlade i och med förslagen i propositionen eller de andra åtgärder som redovisas där.

Utskottets överväganden

Kontaktförbud – ett utökat skydd för utsatta personer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag om kontaktförbud och avslår ett motionsyrkande som får anses tillgodosett genom lagförslaget.

Vidare avslår riksdagen motionsyrkanden om riskbedömningen, presumptionsregeln, översyn av kontaktförbudssystemet, skyddet för vittnen, konsekvenser för barnets rättigheter, kunskaper hos myndigheter och straffen för fridskränkingsbrotten.

Jämför reservation 1 (C, MP), 2 (C), 3 (C), 4 (MP), 5 (C), 6 (MP) och 7 (C, MP) samt särskilt yttrande 1 (S), 2 (S) och 3 (S).

Gällande rätt

Grundläggande förutsättningar för kontaktförbud

Bestämmelser om kontaktförbud finns i lagen (1988:688) om kontaktförbud. Ett kontaktförbud innebär förbud för en person att besöka eller på annat sätt ta kontakt med en annan person eller att följa efter denna person (1 § första stycket). Ett kontaktförbud som inte innebär några ytterligare begränsningar utöver dessa brukar kallas för ordinärt kontaktförbud. Den person som ett kontaktförbud avses skydda brukar kallas för skyddsperson.

Ett kontaktförbud får meddelas om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den mot vilken förbudet avses gälla kommer att begå brott mot, förfölja eller på annat sätt allvarligt trakassera skyddspersonen. Vid bedömningen av om det finns en sådan risk ska det särskilt beaktas om den mot vilken förbudet avses gälla har begått brott mot någon persons liv, hälsa, frihet eller frid. Ett kontaktförbud får meddelas endast om skälen för ett sådant förbud uppväger det intrång eller men i övrigt som förbudet innebär för den mot vilken förbudet avses gälla. (Se 1 § andra och tredje styckena.) Dessa grundläggande förutsättningar gäller för alla typer av kontaktförbud.

Kontaktförbud avseende gemensam bostad

Ett kontaktförbud får avse förbud att uppehålla sig i en bostad som brukas gemensamt med någon annan, om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den mot vilken förbudet avses gälla kommer att begå brott mot en sammanboendes liv, hälsa, frihet eller frid. Ett kontaktförbud avseende gemensam bostad får meddelas endast om skälen för ett sådant förbud väger tyngre än det intrång eller men i övrigt som förbudet innebär för den mot vilken förbudet avses gälla och om skyddspersonen förbinder sig att medverka

till att den mot vilken förbudet avses gälla i rimlig utsträckning får tillgång till sina personliga tillhörigheter. (Se 1 a §.)

Utvidgat och särskilt utvidgat kontaktförbud

Om det kan antas att ett ordinärt kontaktförbud inte är tillräckligt, får förbudet utvidgas till att avse förbud att uppehålla sig i närheten av en annan persons bostad eller arbetsplats eller annat ställe där den personen brukar vistas (utvidgat kontaktförbud). Ett beslut om utvidgat kontaktförbud får förenas med villkor om elektronisk övervakning. Om den mot vilken förbudet avses gälla har överträtt ett kontaktförbud, ska beslutet förenas med villkor om elektronisk övervakning om det inte finns särskilda skäl mot det. (Se 2 § första stycket.)

Den som har överträtt ett utvidgat kontaktförbud får meddelas förbud att uppehålla sig inom ett större område än som följer av bestämmelserna om utvidgat kontaktförbud (särskilt utvidgat kontaktförbud). Ett särskilt utvidgat kontaktförbud får omfatta ett eller flera områden i anslutning till sådana platser där den andra personen har sin bostad eller arbetsplats eller annars brukar vistas. Det får inte avse ett större område än vad som är nödvändigt. Ett beslut om särskilt utvidgat kontaktförbud ska förenas med villkor om elektronisk övervakning, om det inte finns särskilda skäl mot det. Ett särskilt utvidgat kontaktförbud får meddelas endast om skälen för ett sådant förbud väger tyngre än den inskränkning i rörelsefriheten som förbudet innebär för den mot vilken förbudet avses gälla. (Se 2 § andra och tredje styckena.)

Giltighetstid och prövning

Kontaktförbud ska meddelas för en viss tid, högst ett år. Kontaktförbud avseende gemensam bostad får dock meddelas för högst två månader. (Se 4 §.) Frågor om kontaktförbud prövas av allmän åklagare och tas upp på begäran av skyddspersonen eller när det annars finns anledning till det (7 §).

Straffansvar

Den som bryter mot ett kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning döms för överträdelse av kontaktförbud med elektronisk övervakning till fängelse i högst två år. Den som i övrigt bryter mot ett kontaktförbud döms för överträdelse av kontaktförbud till fängelse i högst ett år. I ringa fall döms till böter. (Se 24 §.)

Den som har meddelats ett kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning och som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet hindrar att den elektroniska övervakningen kommer till stånd eller kan fortgå döms för hindrande av elektronisk övervakning till böter eller fängelse i högst ett år (25 §).

Särskilt personsäkerhetsarbete samt nya regler om anonyma vittnen

Polismyndigheten får enligt 2 a § polislagen (1984:387) bedriva särskilt personsäkerhetsarbete i fråga om vittnen och andra hotade personer. Polisens personsäkerhetsverksamhet kallas ibland för vittnesskyddsprogrammet. Åtgärder som kan vidtas är bl.a. rådgivning, skyddspaket med larmtelefon, bevakning, skyddat boende och ny identitet.

I förordningen (2006:519) om särskilt personsäkerhetsarbete m.m. finns det bestämmelser som reglerar förutsättningarna för ett sådant arbete. I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns det i sin tur bestämmelser om sekretess för uppgifter om verksamhet som avser särskilt personsäkerhetsarbete.

Utredningen om en stärkt rättsprocess och en ökad lagföring hade i uppdrag att bl.a. överväga åtgärder för att stärka skyddet för vittnen. Enligt utredningen finns det inte någon anledning att förändra lagstiftningen som reglerar Polismyndighetens personsäkerhetsarbete (SOU 2021:35 s. 444). I nuläget är verksamheten relativt oreglerad, vilket enligt utredningen skapar förutsättningar för att anpassa skyddsåtgärderna till olika typer av situationer.

Nyligen infördes också en möjlighet för vittnen att höras anonymt under en förundersökning och i brottmål i domstol (prop. 2024/25:20, bet. 2024/25:JuU6, rskr. 2024/25:44).

Riksdagens tillkännagivande om kontaktförbud m.m.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anfört om skärpta straff för grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning (bet. 2021/22:JuU8 punkt 4, rskr. 2021/22:39). Enligt tillkännagivandet bör regeringen återkomma med ett förslag om höjt straffmaximum för fridskränkingsbrotten med inriktningen att det ska vara detsamma som för synnerligen grov misshandel, dvs. tio års fängelse. Detta skulle ytterligare inskräpa allvaret i denna typ av brottslighet, som ofta begås av män mot kvinnor i deras hem, ibland med dödlig utgång.

Riksdagen har även gjort ett tillkännagivande om elektronisk övervakning av kontaktförbud (bet. 2021/22:JuU8 punkt 10, rskr. 2021/22:39). Enligt tillkännagivandet bör regeringen tillsätta en utredning med inriktningen att elektronisk övervakning alltid bör kunna meddelas i samband med kontaktförbud, dvs. även vid ordinärt kontaktförbud. Det bör även övervägas om elektronisk övervakning ska vara obligatorisk vid kontaktförbud med anledning av allvarligare brott i nära relationer.

Vidare har riksdagen meddelat ett tillkännagivande om särskilt utvidgat kontaktförbud (bet. 2021/22:JuU8 punkt 11, rskr. 2021/22:39). Enligt tillkännagivandet bör regeringen tillsätta en utredning med uppdrag att lämna förslag på hur särskilt utvidgat kontaktförbud ska användas oftare och hur det geografiska området för denna typ av kontaktförbud tydligare än i dag ska kunna omfatta ett större område, såsom en kommun.

Riksdagen har även riktat ett tillkännagivande till regeringen om en översyn av lagen om kontaktförbud (bet. 2021/22:JuU8 punkt 12, rskr. 2021/22:39). Enligt tillkännagivandet bör regeringen tillsätta en utredning med uppdrag att lämna förslag på hur kontaktförbud ska kunna meddelas vid fler situationer än i dag.

Slutligen har riksdagen tillkännagett för regeringen det som utskottet anfört om ökad användning av kontaktförbud för brottsmisstänkta och deras närstående (bet. 2021/22:JuU26 punkt 25, rskr. 2021/22:293). Enligt tillkännagivandet bör regeringen återkomma med förslag på att stärka målsägandens och vittnens trygghet genom att fler kontaktförbud mot misstänkta i brottmål ska kunna utfärdas. Där så krävs ska kontaktförbud även kunna meddelas personer i den brottsmisstänktes närhet vars agerande gör det rimligt att tro att det finns risk för hot eller våld.

Propositionen

I propositionen lämnar regeringen förslag till ändringar i bl.a. lagen om kontaktförbud, brottsbalken och lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn. Förslagen syftar till att göra det möjligt att meddela fler kontaktförbud, stärka den brottspreventiva funktionen och åstadkomma ett reellt skydd för främst kvinnor och barn som är utsatta för våld och andra kränkningar i nära relationer. Regeringens förslag och bedömningar innebär i huvudsak följande.

Utökade möjligheter att meddela kontaktförbud

Otillbörlig övervakning ska införas som en ny grund för kontaktförbud

Regeringen föreslår att ett kontaktförbud ska få meddelas om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den som förbudet avses gälla mot kommer att otillbörligt övervaka den som förbudet avses skydda.

Som skäl för förslaget anför regeringen sammanfattningsvis att den tekniska utvecklingen, med bl.a. smarta telefoner och sociala medier, har medfört nya möjligheter att övervaka och utöva kontroll över andra personer. Det förekommer att personer utsätts för kontrollerande beteende i form av digital övervakning. Regeringen bedömer att de befintliga grunderna för kontaktförbud inte är tillräckliga för att fånga upp alla former av otillbörlig övervakning. Det talar för att otillbörlig övervakning bör införas som en ytterligare grund för kontaktförbud. I samma riktning talar att den praktiska tillämpningen av lagen om kontaktförbud hittills till stor del har fokuserat på situationer där det bedöms finnas en risk för hot eller fysiskt våld.

Kontaktförbud ska få meddelas för att skydda målsägande och vittnen i en rättsprocess

Regeringen föreslår att ett kontaktförbud ska få meddelas om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den som förbudet avses gälla mot kommer att utsätta den som förbudet avses skydda för påverkan i syfte att

förhindra att han eller hon lämnar uppgifter till en domstol eller en brottsbekämpande myndighet.

Som skäl för förslaget anför regeringen bl.a. att otillbörlig påverkan i rättsprocesser är ett allvarligt samhällsproblem som behöver stävjas. Utöver att påtryckningar mot personer som deltar i en rättsprocess kan vara straffbelagda, finns det ett flertal olika regleringar som på olika sätt syftar till att stödja och skydda vittnen och andra förhörspersoner. Om en person har hotats eller riskerar att hotas före, under eller efter en rättegång finns det t.ex. möjlighet till skyddsåtgärder i form av skyddspaket med larmtelefon, bevakning och skyddat boende. Nyligen infördes också en möjlighet för vittnen att höras anonymt under en förundersökning och i brottmål i domstol. Regeringen anser att det finns goda skäl för att i ökad utsträckning även använda kontaktförbud till skydd för målsägande och vittnen i en rättsprocess. Regeringen konstaterar att det visserligen finns utrymme för en sådan användning redan i dag, men att det med hänsyn till hur lagen om kontaktförbud har kommit att tillämpas i praktiken, dvs. i första hand för att förebygga brott i nära relationer, behövs ett tydligt ställningstagande från lagstiftarens sida för att åstadkomma en ökad användning av kontaktförbud som skydd i en rättsprocess. Genom en sådan reglering kan man också fånga upp sådana former av otillbörlig påverkan som inte nödvändigtvis utgör övergrepp i rättssak eller något annat brott.

En mer nyanserad riskbedömning

Regeringen föreslår att det vid riskbedömningen, utöver tidigare brottslighet, särskilt ska beaktas

- om den som förbudet avses gälla mot har förföljt, otillbörligt övervakat eller på annat sätt allvarligt trakasserat den som förbudet avses skydda, eller utsatt den som förbudet avses skydda för påverkan i syfte att förhindra att han eller hon lämnar uppgifter till en domstol eller en brottsbekämpande myndighet eller
- om andra omständigheter som hänför sig till den som förbudet avses gälla mot innebär en ökad risk för sådant beteende som kan läggas till grund för ett kontaktförbud.

Som skäl för förslaget anför regeringen bl.a. att lagens brottspreventiva funktion behöver stärkas. Det är angeläget att lagen om kontaktförbud i så hög grad som möjligt tillgodoser intresset av att förebygga brott och ge skydd till framför allt kvinnor och barn som är utsatta för våld och andra kränkningar i nära relationer. Trots att ambitionerna i lagen är högt ställda har det återkommande riktats kritik mot att lagstiftningen är alltför restriktiv i förhållande till dess brottspreventiva syfte. Det handlar bl.a. om att förekomsten av tidigare brottslighet har fått för stor betydelse vid bedömningen av om det ska fattas beslut om ett kontaktförbud. Genom att åstadkomma en mer nyanserad riskbedömning skulle det enligt regeringen vara möjligt att i större utsträckning förhindra att brott överhuvudtaget begås.

Enligt regeringen är den omständigheten att den som förbudet avses gälla mot tidigare har utsatt skyddspersonen för förföljelse eller andra allvarliga trakasserier en tydlig indikation på att ett sådant beteende kan komma att upprepas. Det gäller även om beteendet inte har lett till lagföring eller om det inte når upp till en straffbar nivå. Som framgår ovan föreslås i propositionen att otillbörlig övervakning och påverkan i en rättsprocess ska läggas till som grunder för kontaktförbud. Att den som förbudet avses gälla mot tidigare har utsatt skyddspersonen för sådana beteenden talar på samma sätt för att det finns en risk för att beteendet kommer att upprepas. Regeringen anser mot denna bakgrund att det av lagtexten bör framgå att det vid riskbedömningen särskilt ska beaktas om den som förbudet avses gälla mot har förföljt, otillbörligt övervakat eller på annat sätt allvarligt trakasserat skyddspersonen, eller utsatt skyddspersonen för påverkan i syfte att förhindra att han eller hon lämnar uppgifter till en domstol eller en brottsbekämpande myndighet.

Vidare anser regeringen att även personliga faktorer hos den som förbudet avses gälla mot särskilt bör beaktas. Sålunda bedömer regeringen att det i vissa fall kan finnas en ökad risk för att den person som förbudet avses gälla mot, till följd av psykisk sjukdom eller missbruk, ska utsätta skyddspersonen för exempelvis brott eller andra allvarliga trakasserier. Regeringen betonar att det avgörande i sådana fall inte är den psykiska sjukdomen eller missbruket i sig, utan vilka symtom eller beteendemönster som personen uppvisar och som talar för att det finns en sådan risk. Enligt regeringen finns det också andra typer av omständigheter som hänför sig till den som förbudet avses gälla mot som innebär en ökad risk för sådant beteende och som kan läggas till grund för ett kontaktförbud. En sådan omständighet kan vara att den som förbudet avses gälla mot har uttalat sig eller uppträtt på ett sådant sätt att risken för brott eller andra allvarliga trakasserier får anses öka. Det kan t.ex. vara fråga om ett beteende som personen anser är rättfärdigat, men som objektivt sett indikerar att han eller hon har en bristande insikt i vad som i det enskilda fallet kan anses vara ett acceptabelt handlande. Det kan också handla om uttalanden som tyder på att den som förbudet avses gälla mot vill kontrollera eller har svårt att släppa taget om skyddspersonen. Mot denna bakgrund anser regeringen att det vid riskbedömningen särskilt bör beaktas om andra omständigheter som hänför sig till den som förbudet avses gälla mot innebär en ökad risk för sådant beteende som kan läggas till grund för ett kontaktförbud.

Regeringen konstaterar också att det redan i dag är nödvändigt att göra riskbedömningen med beaktande av alla relevanta omständigheter. Den förändring som nu föreslås innebär att vissa av dessa omständigheter, t.ex. allvarliga trakasserier mot skyddspersonen som inte når upp till en straffbar nivå, ska tillmätas större vikt än tidigare.

En presumtion för kontaktförbud efter allvarliga brott i nära relationer

Regeringen föreslår att förutsättningarna för att meddela ett ordinärt kontaktförbud alltid ska anses uppfyllda om

- den som förbudet avses gälla mot har dömts för brott mot den som förbudet avses skydda
- brottsligheten har innefattat angrepp mot liv, hälsa, frihet eller frid
- brottsligheten har begåtts mot en närstående eller tidigare närstående
- brottslighetens straffvärde uppgår till fängelse i sex månader eller mer och
- det inte finns särskilda skäl mot att meddela ett kontaktförbud.

Regeringen föreslår också att om domen avser olaga förföljelse eller hedersförtryck ska förutsättningarna för att meddela ett kontaktförbud anses uppfyllda även om brottsligheten inte har begåtts mot en närstående eller tidigare närstående eller brottslighetens straffvärde bedöms understiga fängelse i sex månader.

Vidare föreslår regeringen att ett kontaktförbud ska få meddelas med stöd av presumtionsregeln inom följande tider när den som förbudet avses gälla mot har dömts till

- fängelse, fram till dess att påföljden helt har verkställts, dock under minst ett år från frigivningen
- sluten ungdomsvård, senast ett år från det att påföljden helt har verkställts
- rättspsykiatrisk vård, senast ett år från det att vården har upphört
- annan påföljd, senast ett år från det att domen i den del som avser påföljd har fått laga kraft mot den dömde.

Som skäl för förslaget anför regeringen bl.a. att det är angeläget att den som har utsatts för brott får sitt skyddsbehov tillgodosett. Den höga återfallsfrekvensen vid brott i nära relationer innebär att en fällande dom för ett sådant brott utgör en tydlig indikation på att det finns en risk för ytterligare brott eller andra allvarliga trakasserier mot målsäganden. Det talar för att det bör införas en presumtion för kontaktförbud vid en fällande dom för vissa typer av brott i nära relationer. En presumtionsregel skulle utgöra en tydlig vägledning för åklagare och domstolar och därmed bidra till att säkerställa att målsägandens skyddsbehov tillgodoses. En presumtion för kontaktförbud i vissa fall kan också leda till större förutsebarhet, vilket är en fördel ur rättssäkerhetssynpunkt.

När det gäller kontaktförbud avseende en gemensam bostad konstaterar regeringen att det är en mycket ingripande åtgärd. Ett beslut om ett sådant kontaktförbud bör därför föregås av en mer ingående prövning av omständigheterna i det enskilda fallet. Till detta kommer att syftet med ett kontaktförbud avseende gemensam bostad framför allt är att ge skyddspersonen rådrum att vidta åtgärder för att möjliggöra en separation från den andra parten. Presumtionen för kontaktförbud bör gälla när en person har lagförts för vissa typer av brott. Vid den tidpunkten har skyddspersonen i de flesta fall haft tid på sig att exempelvis ansöka om kvarsittanderätt. Regeringen anser därför att presumtionsregeln inte bör vara tillämplig i fråga om kontaktförbud avseende gemensam bostad.

Ett särskilt utvidgat kontaktförbud ska kunna meddelas som en förstahandsåtgärd

Regeringen föreslår att ett särskilt utvidgat kontaktförbud, förutom vid överträdelser av ett utvidgat kontaktförbud, ska få meddelas om det på grund av särskilda omständigheter finns en påtaglig risk för att den som förbudet avses gälla mot kommer att begå brott som innebär ett allvarligt angrepp på den andra personens liv eller hälsa eller trygghet till person.

Som skäl för förslaget anför regeringen bl.a. följande. Ett särskilt utvidgat kontaktförbud förutsätter i dag att ett utvidgat kontaktförbud har överträtts, och det finns klara fördelar med en sådan successiv upptrappning av ingripandenivån. Samtidigt finns det situationer där hotbilden är så allvarlig att det redan i ett tidigt skede står klart att mindre ingripande åtgärder än ett särskilt utvidgat kontaktförbud inte är tillräckliga för att den utsatta personens behov av skydd ska kunna tillgodoses. Regeringen bedömer att ett särskilt utvidgat kontaktförbud i vissa fall är en nödvändig och effektiv skyddsåtgärd som inte kan ersättas med alternativa stödsatser när det finns en påtaglig risk för allvarlig brottslighet.

Utvidgade och särskilt utvidgade kontaktförbud ska kunna omfatta större geografiska områden

Regeringen föreslår att ett utvidgat kontaktförbud ska få avse förbud att uppehålla sig inom ett eller flera områden kring en annan persons bostad eller arbetsplats eller annat ställe där den andra personen brukar vistas. Ett utvidgat kontaktförbud ska få meddelas endast om skälen för ett sådant förbud väger tyngre än den inskränkning i rörelsefriheten som förbudet innebär för den som förbudet avses gälla mot.

Vidare föreslår regeringen att när storleken på ett förbudsområde för ett särskilt utvidgat kontaktförbud bestäms ska det särskilt beaktas att behovet av skydd för den som förbudet avses skydda tillgodoses. Bestämmelsen om att ett sådant förbud inte får avse ett större område än vad som är nödvändigt ska tas bort.

Som skäl för förslaget om förbudsområden för särskilt utvidgade kontaktförbud anför regeringen att det för att särskilt utvidgade kontaktförbud ska kunna utgöra en verkningsfull skyddsåtgärd krävs att sådana förbud, åtminstone i vissa fall, omfattar tillräckligt stora områden för att polisen ska hinna förhindra den som träder in i ett förbudsområde från att nå fram till skyddspersonen. Det är också viktigt att förbudsområdet är tillräckligt stort för att skyddspersonen ska kunna känna sig trygg och inte tvingas anpassa sig efter den andra personen. Den nuvarande regleringen ger – åtminstone som den har kommit att tillämpas – inte tillräckligt utrymme för att besluta om förbudsområden som är större än t.ex. ett kvarter eller en stadsdel. Enligt regeringen bör förbudsområdet, när det är motiverat utifrån skyddsbehovet, kunna omfatta exempelvis en eller flera stadsdelar, större delar av en kommun, en hel kommun eller ett ännu större område. Det kan också vara lämpligt att besluta

om flera avgränsade förbudsområden i olika kommuner, t.ex. om skydds-personens arbetsplats ligger i en annan kommun än bostaden.

Som skäl för förslaget om förbudsområden för utvidgade kontaktförbud anför regeringen att Polismyndigheten har fört fram att en av de största bristerna i den nuvarande lagstiftningen är att det inte går att besluta om tillräckligt stora förbudsområden. Utformningen innebär att skyddspersonens behov av relevant skydd inte kan tillgodoses. Regeringen anför vidare att tillämpningen av reglerna om utvidgade kontaktförbud tycks ha blivit mer restriktiv än vad som ursprungligen avsågs. Regeringen anser att det samman-taget finns starka skäl för att även utvidgade kontaktförbud bör kunna omfatta större geografiska områden.

Regeringen bedömer att den föreslagna möjligheten att besluta om större förbudsområden för utvidgade och särskilt utvidgade kontaktförbud är proportionerlig och därmed förenlig med både regeringsformens och Europakonventionens krav på skydd för grundläggande fri- och rättigheter.

Uppgifter om den övervakades position vid elektronisk övervakning

Regeringen föreslår att uppgifter om den övervakades position vid elektronisk övervakning av kontaktförbud ska få registreras och tas fram i samband med att den övervakade träder in i eller vistas inom ett förbudsområde eller i samband med att en beslutad övervakning hindras eller försvåras. Detta innebär att uppgifter ska få tas fram retroaktivt i samband med en överträdelse samt i direkt anslutning till att den övervakade har lämnat ett förbudsområde.

Som skäl för förslaget anför regeringen att en utvidgning av vilka positions-uppgifter som får registreras och tas fram i samband med ett larm skulle bidra till att säkerställa en effektiv elektronisk övervakning av kontaktförbud. Därigenom kan brott förebyggas och skyddet för förföljda och trakasserade personer förbättras.

Regeringen gör bedömningen att det inte bör införas en möjlighet att förena ordinära kontaktförbud eller kontaktförbud avseende gemensam bostad med villkor om elektronisk övervakning. Som skäl för bedömningen anför regeringen att elektronisk övervakning förstärker de preventiva effekterna av ett kontaktförbud och ökar möjligheterna till bevissäkring vid överträdelser. Det framstår dock inte som proportionerligt och inte heller som ändamålsenligt att införa en möjlighet att övervaka även ordinära kontaktförbud och kontaktförbud avseende gemensam bostad elektroniskt, bl.a. eftersom elektronisk övervakning enbart skyddar mot fysiska överträdelser. Dessutom finns det praktiska och kostnadsmässiga aspekter som talar mot att utvidga användningsområdet på det sättet.

Regeringen gör vidare bedömningen att det inte bör vara obligatoriskt med elektronisk övervakning vid kontaktförbud som meddelas på grund av allvarigare brott i nära relationer. Enligt regeringen talar nämligen rättssäkerhetskäl och praktiska aspekter starkt för att det även i fortsättningen bör vara möjligt att ta hänsyn till omständigheter som talar mot att förena ett kontaktförbud med elektronisk övervakning.

En mer effektiv och rättssäker handläggning

Husrannsakan ska få göras för att delge beslut om kontaktförbud

Regeringen föreslår att om försök till delgivning har misslyckats eller bedöms som utsiktslösa, ska husrannsakan få göras för att söka efter den som ska delges ett beslut om kontaktförbud. Husrannsakan ska få göras i den eftersöktes bostad eller i något annat hus, rum eller slutet förvaringsställe som tillhör eller disponeras av honom eller henne. Detsamma ska gälla en lokal som är tillgänglig för allmänheten. Om det finns synnerliga skäl att anta att den eftersökta uppehåller sig hos någon annan, ska husrannsakan få göras även hos den personen. Vid husrannsakan ska vissa av rättegångsbalkens bestämmelser om husrannsakan tillämpas.

Som skäl för förslaget anför regeringen bl.a. att polisen i en rapport från Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten har betonat svårigheterna kring att söka upp den som har meddelats ett kontaktförbud för delgivning. Det är enligt regeringen inte acceptabelt att den som har meddelats ett kontaktförbud kan hindra den straffrättsliga verkan av beslutet från att inträda genom att undandra sig delgivning. Ett sådant obstruerande beteende ska kunna bemötas mer kraftfullt. Dessutom är syftet med ett kontaktförbud att skydda en person som riskerar att utsättas för brott eller allvarliga trakasserier.

Rätten till rättsligt biträde för barn ska utökas

Regeringen föreslår att för den som ett kontaktförbud gäller eller avses gälla mot och som är under 18 år ska ett offentligt biträde förordnas, om det inte måste antas att behov av biträde saknas.

Skälen för förslaget är i huvudsak följande. Ett kontaktförbud kan få särskilt långtgående konsekvenser för barn. Det gäller inte minst med hänsyn till att uppgifter om kontaktförbud framgår av belastningsregistret. Till detta kommer att barn har större behov av biträde för att kunna ta till vara sin rätt i ett ärende om kontaktförbud. Det talar enligt regeringen för att ett barn som kan bli föremål för ett kontaktförbud som utgångspunkt bör ha rätt till kostnadsfritt juridiskt biträde. Regeringen anser mot denna bakgrund att en person under 18 år bör ha rätt till ett offentligt biträde i alla typer av ärenden om kontaktförbud. På samma sätt som redan gäller bör det enligt regeringen finnas ett undantag för situationer då det måste antas att behov av biträde saknas. Det kan t.ex. vara fallet om det finns en offentlig försvarare som inom ramen för sitt uppdrag kan biträda barnet även i ärendet om kontaktförbud.

Regeringen föreslår också att om den som ett kontaktförbud avses skydda är under 18 år, ska en särskild företrädare förordnas för barnet om förbudet avses gälla mot en vårdnadshavare, eller det kan befaras att en vårdnadshavare på grund av sitt förhållande till den som förbudet avses gälla mot inte kommer att ta till vara barnets rätt.

Som skäl för förslaget anför regeringen bl.a. att flera åklagare har uttryckt att det kan vara svårt att ge barnet möjlighet att komma till tals i ärenden om kontaktförbud eftersom det i regel krävs vårdnadshavarnas medverkan för att

hålla förhör med barnet, åtminstone när det gäller yngre barn. Enligt regeringen finns det mot denna bakgrund ett påtagligt behov av att kunna utse en särskild företrädare för barn i ärenden om kontaktförbud. Att införa en sådan möjlighet skulle stärka barns ställning i processen. Det gäller särskilt i fråga om barnets rätt att bli hörd enligt artikel 12 i barnkonventionen. Det ligger även i linje med artikel 19 i barnkonventionen, som innebär en skyldighet för konventionsstaterna att vidta lämpliga lagstiftningsåtgärder för att skydda barn mot bl.a. fysiskt eller psykiskt våld medan barnet är i föräldrarnas eller den ene förälderns, vårdnadshavarens eller annan persons vård. En möjlighet att förordna en särskild företrädare för barn skulle också göra det omöjligt för den som ett förbud avses gälla mot att blockera ett kontaktförbud genom sin ställning som skyddspersonens vårdnadshavare.

Straffskärpningar och andra straffrättsliga frågor

En höjning av maximistraftet för vissa överträdelser av kontaktförbud

Regeringen föreslår att straffskalan för överträdelse av ett utvidgat eller särskilt utvidgat kontaktförbud utan elektronisk övervakning ska skärpas från fängelse i högst ett år till fängelse i högst två år.

Som skäl för förslaget anför regeringen bl.a. att möjligheten att meddela utvidgade och särskilt utvidgade kontaktförbud är förbehållen de allvarligaste fallen av trakasserier och förföljelse. Det finns enligt regeringens uppfattning inte anledning att se mindre allvarligt på en överträdelse av ett utvidgat eller särskilt utvidgat kontaktförbud enbart för att förbudet inte har övervakats elektroniskt. Det bör i lagstiftningen även markeras att det som utgångspunkt är allvarligare att överträda ett utvidgat eller särskilt utvidgat kontaktförbud än ett ordinärt kontaktförbud. Regeringen anser mot denna bakgrund att alla överträdelser av ett utvidgat eller särskilt utvidgat kontaktförbud bör omfattas av den strängare straffskala som i dag gäller vid överträdelser av kontaktförbud med elektronisk övervakning.

Det straffbara området för hindrande av elektronisk övervakning utvidgas och straffet skärps

Regeringen föreslår att det straffbara området för hindrande av elektronisk övervakning ska utvidgas till att omfatta sådan hantering av den elektroniska utrustningen som är ägnad att försvåra övervakningen. Brottsbeteckningen hindrande av elektronisk övervakning ska ersättas med brottsbeteckningen hindrande eller försvårande av elektronisk övervakning. Regeringen föreslår också att straffskalan för uppsåtligt hindrande eller försvårande av elektronisk övervakning ska skärpas från böter eller fängelse i högst ett år till fängelse i högst ett år. Det oaktsamma brottet ska betecknas oaktsamt hindrande eller försvårande av elektronisk övervakning.

Som skäl för förslaget anför regeringen bl.a. att det förekommer att personer som har meddelats ett kontaktförbud med elektronisk övervakning sätter i system att inte ladda batterierna i utrustningen. Straffbestämmelsen om

hindrande av elektronisk övervakning utgör det enda påtryckningsmedlet för att säkerställa att den som har meddelats ett förbud medverkar till en elektronisk övervakning. Det finns enligt regeringen ett starkt intresse av att den elektroniska övervakningen fungerar utan att ge upphov till onödiga larm och uttryckningar. Att utvidga det straffbara området skulle kunna bidra till att minska risken för att skyddspersonen utsätts för onödig stress och oro till följd av att bli kontaktad av polisen i händelse av ett larm.

Skärpt straff för grovt barnfridsbrott

Regeringen föreslår att straffskalan för grovt barnfridsbrott ska skärpas från fängelse i lägst nio månader och högst fyra år till fängelse i lägst ett och högst sex år.

Som skäl för förslaget anför regeringen att efter att barnfridsbrottet infördes har minimistraffet för grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning skärpts till fängelse i ett år. Eftersom minimistraffen tidigare har korresponderat finns det anledning att överväga motsvarande skärpning för grovt barnfridsbrott. Vid bedömningen av om ett barnfridsbrott är grovt ska det särskilt beaktas om den gärning som har bevitnats har varit av mycket allvarlig art eller om gärningsmannen har visat särskild hänsynslöshet. Regeringen bedömer att brottslighetens allvar är sådan att minimistraffet för grovt barnfridsbrott bör höjas till fängelse i ett år. När det gäller maximistraffet för ett brott är det förbehållet de allvarligaste gärningarna inom brottstypen. När det gäller grovt barnfridsbrott kan ett exempel vara att ett barn utsätts för att bevittna ett särskilt allvarligt brott mot en närstående, såsom mord eller grov våldtäkt. Maximistraffet för grovt barnfridsbrott bör återspegla detta förhållande. Det behöver också finnas utrymme i straffskalan för att ta hänsyn till försvårande omständigheter som kan förekomma i samband med ett sådant barnfridsbrott. Straffvärdet av de allvarligaste barnfridsbrotten bör därför enligt regeringen anses motsvara maximistraffet för grov misshandel. Regeringen anser mot denna bakgrund att maximistraffet för grovt barnfridsbrott i enlighet med utredningens förslag bör höjas till fängelse i sex år.

Ingen höjning av maximistraffet för fridskränkingsbrottet

Regeringen konstaterar att straffskalan för grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning är fängelse i lägst ett och högst sex år. Regeringen gör bedömningen att maximistraffet för dessa brott inte bör höjas.

Som skäl för sin bedömning anför regeringen att utredningen har bedömt att maximistraffet för grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning inte bör höjas. Samtliga remissinstanser som yttrat sig i frågan har instämt i den bedömningen. Regeringen konstaterar att en höjning av maximistraffet visserligen skulle kunna sägas ge uttryck för en skärpt syn på våld i nära relationer. Som också utredningen och flera remissinstanser har påpekat finns det dock enligt regeringen starka skäl som talar emot att höja maximistraffet för fridskränkingsbrotten.

För det första skulle en sådan höjning nämligen innebära ett avsteg från syftet med straffbestämmelserna. Den ursprungliga tanken bakom införandet av fridskränkningsbrotten var att åstadkomma en höjd straffnivå för brottslighet som innefattar upprepade kränkningar av målsägandens integritet också i situationer där vart och ett av brotten är förhållandevis lindrigt. Frids-kränkingsbrottens konstruktion innebär i praktiken ett slags konkurrens-reglering som innebär att domstolen, i stället för att döma särskilt för de enskilda gärningarna, ska döma för ett fridskränkingsbrott. Vid konkurrens mellan ett fridskränkingsbrott och ett brott med en strängare straffskala ska domstolen i stället döma särskilt för det allvarigare brottet. En höjning av maximistrafet skulle därför få till följd att vissa grova brott, som domstolarna enligt nuvarande reglering dömer särskilt för, skulle ingå som en del i frids-kränkingsbrottet. Det ligger inte i linje med de syften som bär upp regleringen att låta de allvarigare sexualbrotten och misshandelsbrotten ingå i frids-kränkingsbrotten.

För det andra finns det enligt regeringen en risk för oönskade effekter vid straffmätningen. Det är tveksamt om en ordning som innebär att även grövre brott omfattas av fridskränkingsbrotten skulle leda till att det samlade straffvärdet bedöms som högre än om domstolen dömer särskilt för dessa brott. Om en domstol t.ex. dömer för dels en våldtäkt, dels en grov kvinnofrids-kränkning, kommer respektive brott typiskt sett att få det genomslag vid straff-mätningen som följer av den s.k. asperationsprincipen. Om våldtäkten i stället ska anses ingå i den grova kvinnofrids-kränkningen, finns en större oklarhet i hur straffvärdet ska bedömas. Enligt regeringens bedömning går det inte att bortse från risken att det samlade straffvärdet i sådana fall kan komma att bedömas som lägre än om domstolen hade dömt särskilt för våldtäkten. En utveckling där grova brott får mindre genomslag vid straffmätningen är inte önskvärd och inte heller förenlig med den ståndpunkt som ligger bakom riksdagens tillkännagivande om skärpta straff för grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning.

För det tredje lyfter regeringen fram att en höjning av maximistrafet för fridskränkingsbrotten kan medföra oönskade konsekvenser för domens rätts-kraft. Inte sällan omfattar ett åtal för ett fridskränkingsbrott ett ospecificerat antal gärningar under en viss tidsperiod. I sådana fall torde ett åtal för ett brott som hade kunnat ingå i det tidigare åtalet inte vara möjligt på grund av domens negativa rättskraft. Däremot finns det inte något hinder mot att återkomma med ett åtal för ett brott som domstolen hade dömt särskilt för, om brottet hade tagits upp i samband med åtalet för fridskränkingsbrottet. En höjning av maximistrafet kan alltså leda till att åklagaren inte får väcka åtal för exempel-vis en nyupptäckt våldtäkt som har ägt rum under samma tidsperiod som ett tidigare prövat fridskränkingsbrott. Ett sådant resultat kan uppfattas som stötande.

För det fjärde konstaterar regeringen att allvarliga brott i vissa fall inte kommer att framgå av belastningsregistret. I belastningsregistret anges näm-ligen inte vilka enskilda brott som ingår i en dom om ett fridskränkingsbrott.

Det skulle därför inte vara möjligt att utifrån informationen i belastningsregistret utläsa vilka allvarigare brott en person är dömd för, om dessa brott ingår i ett fridskränkingsbrott. Det framstår för regeringen som en olycklig konsekvens. Många arbetsgivare begär ett belastningsregisterutdrag i samband med anställningsförfaranden i syfte att bedöma sökandens lämplighet. När det gäller exempelvis hälso- och sjukvård, förskola och skola är det särskilt viktigt att arbetsgivaren vid en rekrytering får kännedom om att en person har dömts för allvarliga sexualbrott. För att ta reda på vilka enskilda brott som ingår i en dom som gäller ett fridskränkingsbrott skulle det då krävas att domen begärs ut och granskas, vilket kan vara tidskrävande. Det förutsätter också att den som tar del av belastningsregistret känner till att domar som gäller grov fridskränkning eller grov kvinnofridskränkning kan omfatta även våldtäkt och andra grova brott.

Regeringen anser sammantaget att skälen mot att höja maximistraffet för grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning väger klart tyngre än de skäl som talar för en sådan höjning.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringen föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2025. Enligt regeringen behövs det inte några övergångsbestämmelser.

Riksdagens tillkännagivanden

Genom uppdraget till den underliggande utredningen samt förslagen och bedömningarna i propositionen anser regeringen att riksdagens tillkännagivanden om elektronisk övervakning av kontaktförbud (bet. 2021/22:JuU8 punkt 10, rskr. 2021/22:39), om särskilt utvidgat kontaktförbud (bet. 2021/22:JuU8 punkt 11, rskr. 2021/22:39), om en översyn av lagen om kontaktförbud (bet. 2021/22:JuU8 punkt 12, rskr. 2021/22:39) och om ökad användning av kontaktförbud för brottsmisstänkta och deras närstående (bet. 2021/22:JuU26 punkt 25, rskr. 2021/22:293) är tillgodosedda och därmed slutbehandlade.

När det gäller tillkännagivandet om skärpta straff för grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning (bet. 2021/22:JuU8 punkt 4, rskr. 2021/22:39) gör regeringen bedömningen att tillkännagivandet inte bör tillgodoses (jfr ovan under rubriken Ingen höjning av maximistraffet för fridskränkingsbrottet). Regeringen anser att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Konsekvenser för barnets rättigheter

I propositionen redovisar regeringen en bedömning av förslagens konsekvenser för barnets rättigheter. Regeringen bedömer att förslagen har positiva effekter för barn och bidrar till att Sverige uppfyller barnkonventionens bestämmelser om att barn ska skyddas mot alla former av våld.

Som skäl för sin bedömning anför regeringen att det framgår av utredningens betänkande att kontaktförbud meddelas till skydd för ett barn i 8–10

procent av fallen. Förslagen som syftar till att förstärka lagens brottspreventiva funktion kan därför ha positiva effekter för barn i egenskap av skyddspersoner, vilket har understrukits av Barnombudsmannen. Förslagen kan därmed enligt regeringen även bidra till att Sverige uppfyller barnkonventionens bestämmelser om att barn ska skyddas mot alla former av våld. Förslagen kan antas få positiva effekter för barn även i de fall det inte är barnet självt, utan exempelvis barnets förälder, som är utsatt för våld, hot eller andra trakasserier. Förslagen om att utvidga barns rätt till ett rättsligt biträde i ärenden om kontaktförbud förstärker barns ställning i sådana ärenden och förbättrar deras möjligheter att komma till tals. Förslaget om att skärpa maximistraffet för grovt barnfridsbrott kan bidra till ett ökat fokus på allvaret i sådana brott, vilket bör förstärka skyddet för barn som bevitnar brott. Sammantaget anser regeringen, i likhet med vad flera remissinstanser har anfört, att förslagen kommer att ha positiva effekter för barns rättigheter.

Motionerna

Regeringens lagförslag

I motion 2024/25:1167 av Gudrun Brunegård (KD) begärs ett tillkännagivande till regeringen om att utreda utökade möjligheter att använda fotboja med gps-teknik för att säkerställa skyddet av brottsoffret.

Riskbedömningen

I kommittémotion 2024/25:3379 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att de faktorer som räknas upp i propositionen och som ska vägas in i bedömningen av om kontaktförbud ska meddelas är otillräckliga.

Presumtionsregeln

I kommittémotion 2024/25:3377 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att presumtionsregeln ska gälla även vid kontaktförbud som avser en gemensam bostad.

Översyn av kontaktförbudssystemet

I kommittémotion 2024/25:3377 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande till regeringen om ytterligare förstärkningar av skyddspersoners frihet. Motionärerna vill att regeringen skyndsamt gör en översyn av hela kontaktförbudssystemet med utgångspunkten att inte avgränsa ett skyddsområde kring skyddspersonen utan i stället inrätta ett begränsningsområde kring förövaren som denne inte får lämna.

Skyddet för vittnen

I kommittémotion 2024/25:3379 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande till regeringen om ett stärkt skydd för vittnen.

Konsekvenser för barnets rättigheter

I kommittémotion 2024/25:3377 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande till regeringen om barnkonsekvensanalys. Motionärerna anför bl.a. att regeringens proposition helt saknar en analys av barnets bästa trots att flertalet förslag kommer att få omfattande betydelse för barns ställning och rätt. Regeringen bör därför skyndsamt genomföra en sådan konsekvensanalys och återrapporera slutsatserna till riksdagen.

Kunskaper hos myndigheter

I kommittémotion 2024/25:3379 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att kunskapen om våldsutsatthet, fysisk eller psykisk, bör öka hos myndigheter som ska tillämpa regleringen om kontaktförbud.

Straffen för fridskränkningssbrotten

I kommittémotion 2024/25:3111 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 69 begärs ett tillkännagivande om grov kvinnofridskränkning. Motionärerna anför i motionen att de förutsätter att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om förbättringar utifrån det uppdrag som Utredningen om en översyn av kontaktförbudslagstiftningen hade att se över om straffen för grov kvinnofridskränkning behöver förändras.

I kommittémotion 2024/25:3164 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 37 begärs ett tillkännagivande om skärpta straff för grov kvinnofridskränkning och grov fridskränkning. Motionärerna vill att minimistraffet för grov kvinnofridskränkning och grov fridskränkning höjs från ett till två års fängelse och att maximistraffet höjs från sex till tio års fängelse.

I kommittémotion 2024/25:2618 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 12 begärs ett tillkännagivande om att skärpa minimistraffet för grov kvinnofridskränkning till två års fängelse.

Kompletterande information

Kunskaper hos myndigheter kopplat till kontaktförbud

Regeringens skrivelse 2023/24:157 Riksrevisionens rapport om statens skydd av hotade personer omfattade bl.a. frågor om kontaktförbud med anledning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer på området. Riksrevisionen hade bl.a. riktat en rekommendation till Polismyndigheten om att säkerställa att polisanställda har tillräcklig kunskap för att bedöma när ett ärende ska skickas till myndighetens brottsoffer- och personsäkerhetsverksamhet

(Bops) och när de ska informera om kontaktförbud. Riksrevisionen hade också riktat en rekommendation till Åklagarmyndigheten om att säkerställa att åklagare tillämpar kontaktförbudslagstiftningen på ett enhetligt sätt i hela landet, t.ex. genom att analysera och diskutera uppföljningen av beslut om kontaktförbud samt vidta relevanta åtgärder.

I skrivelsen redovisade regeringen följande när det gällde frågan om att säkerställa tillräcklig kunskap hos polisanställda. Polismyndigheten arbetade under 2023 med att införa en ny modell för en effektivare styrning av ärendeinflödet till Bops. Tekniska anpassningar av Polismyndighetens system för anmälningsupptagning har gjorts, och en rutinbeskrivning har tagits fram för att stödja polisanställda i deras bedömningar av risken för förekomst av hot eller våld i enskilda ärenden. Det nya arbetssättet bedöms öka förutsättningarna för att fler och rätt ärenden inkluderas i ärendeinflödet till Bops. Polismyndigheten har vidare ändrat hanteringen av kontaktförbud för att tillhandahålla ett bättre stöd för berörda medarbetare och därmed öka förutsättningarna för medarbetare att ställa rätt frågor i samband med bedömningar i enskilda ärenden, informera om kontaktförbud där det bedöms relevant samt vidta relevanta åtgärder i fråga om kontaktförbud.

I skrivelsen redovisade regeringen också att Åklagarmyndigheten, i linje med Riksrevisionens rekommendation, har vidtagit ett flertal åtgärder för att analysera orsaker till skillnaderna i tillämpningen mellan landets åklagarkammar och för att åstadkomma en mer effektiv och enhetlig tillämpning. Det handlar bl.a. om nya rättsliga vägledningar och ett kontinuerligt samarbete med myndighetens it-utvecklingsenhet i syfte att ta fram mallar och lathundar som stöd för den operativa verksamheten.

Minimistraflet för fridskränkingsbrotten

Straffminimum för grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning höjdes den 1 januari 2022 från fängelse i nio månader till fängelse i ett år. Genom höjningen av minimistraflet tillgodosågs ett tidigare tillkännagivande från riksdagen i frågan (bet. 2021/22:JuU8). Utskottet har därefter behandlat motionsyrkanden om att skärpa minimistraflet för fridskränkingsbrotten. Motionsyrkandena avstyrktes våren 2024 (bet. 2023/24:JuU20) med hänvisning bl.a. till att Straffreformutredningen (Ju 2023:14) hade fått i uppdrag att se över straffskalorna. Mot bakgrund av det arbete som pågick var utskottet inte berett att då ta initiativ till ytterligare straffskärpningar eller andra lagändringar i fråga om fridskränkingsbrotten. Riksdagen följde utskottets förslag.

Straffreformutredningen ska, utöver att se över straffskalorna för de enskilda brotten och föreslå ändringar av de yttre begränsningarna för straffskalorna, också bl.a. överväga och föreslå ändringar som innebär att presumptionen för häktning vid allvarlig brottslighet även ska gälla vid t.ex. grov kvinnofridskränkning. Enligt direktiven ska detta åstadkommas antingen genom att sänka gränsen för tillämpning av presumptionsregeln till brott med

lägst ett års fängelse i straffskalan eller på något annat sätt. Uppdraget ska redovisas senast den 30 maj 2025.

Utskottets ställningstagande

Regeringens lagförslag

Kontaktförbud är en viktig skyddsåtgärd för främst kvinnor och barn som är utsatta för våld eller andra kränkningar i nära relationer. Riksdagen har också, på utskottets förslag, riktat flera tillkännagivanden till regeringen om kontaktförbudslagstiftningen. Utskottet välkomnar därför att regeringen nu har återkommit med en proposition som syftar till att fler kontaktförbud ska kunna meddelas, stärka den brottspreventiva funktionen och åstadkomma ett reellt skydd för de utsatta.

Det har inte väckts någon motion som går emot att de nu aktuella lagförslagen antas. Utskottet anser därför att riksdagen bör anta regeringens lagförslag av de skäl som anförs i propositionen.

Vidare bedömer utskottet att motion 2024/25:1167 (KD) får anses vara tillgodosedd genom lagförslagen, och den bör därför avslås.

Slutligen har utskottet inte några invändningar mot hur regeringen har redovisat riksdagens tillkännagivanden i propositionen.

Utskottet övergår nu till att behandla motionsyrkanden som innehåller förslag om tillkännagivanden till regeringen i frågor som ansluter till lagförslagen.

Riskbedömningen

När det gäller motion 2024/25:3379 (MP) yrkande 3, om de faktorer som ska vägas in i riskbedömningen inför ett kontaktförbud, vill utskottet anföra följande. Enligt de nya reglerna om riskbedömningen ska det, utöver bl.a. tidigare brottslighet eller allvarliga trakasserier, särskilt beaktas om andra omständigheter som hänför sig till den som förbudet avses gälla mot innebär en ökad risk för sådant beteende som kan läggas till grund för ett kontaktförbud.

Lagtexten preciserar inte vilka personliga faktorer det handlar om, men i propositionen förtydligas att en sådan omständighet kan vara att den som förbudet avses gälla mot har uttalat sig eller uppträtt på ett sådant sätt att risken för brott eller allvarliga trakasserier får anses öka. Det kan t.ex. vara fråga om ett beteende som personen anser är rättfärdigat, men som objektivt sett indikerar att han eller hon har en bristande insikt i vad som i det enskilda fallet kan anses vara ett acceptabelt handlande. Det kan enligt propositionen också handla om uttalanden som tyder på att den som förbudet avses gälla mot vill kontrollera eller har svårt att släppa taget om skyddspersonen. Vidare kan det vid psykisk sjukdom eller missbruk hos den som förbudet avses gälla mot i vissa fall finnas en ökad risk för att denne kan komma att utsätta skyddspersonen för exempelvis brott eller allvarliga trakasserier. Det avgörande i

sådana fall är, framhålls det, inte den psykiska sjukdomen eller missbruket i sig, utan vilka symtom eller beteendemönster som talar för att det finns en sådan risk.

I propositionen påpekas också att det redan i dag är nödvändigt att göra riskbedömningen med beaktande av alla relevanta omständigheter. Den nu aktuella förändringen innebär att vissa av dessa omständigheter ska tillmätas större vikt än tidigare.

Därmed anser utskottet att det inte finns behov av någon åtgärd med anledning av det som anförs i det aktuella motionsyrkandet om en heltäckande riskbedömning. Motionsyrkandet bör därför avslås.

Presumptionsregeln

När det gäller motion 2024/25:3377 (C) yrkande 1, om den nya presumptionsregelns räckvidd, konstaterar utskottet att regeringen har ansett att presumptionsregeln inte bör vara tillämplig i fråga om kontaktförbud avseende gemensam bostad. Regeringen har motiverat sin bedömning med att ett sådant kontaktförbud är en mycket ingripande åtgärd och att beslutet därför bör föregås av en mer ingående prövning av omständigheterna i det enskilda fallet. Till detta kommer enligt regeringen att syftet med ett kontaktförbud avseende gemensam bostad framför allt är att ge skyddspersonen rådrum att vidta åtgärder för att möjliggöra en separation från den andra parten. Av relevans är då det faktum att presumptionen för kontaktförbud enligt den nya regleringen kommer att gälla när en person har lagförts för vissa typer av brott. Vid den tidpunkten har skyddspersonen i de flesta fall haft tid på sig att exempelvis ansöka om kvarsittanderätt. Regeringens nu redovisade bedömning överensstämmer med den bedömning som utredningen gjorde i frågan.

Utskottet är inte berett att ta initiativ till att ändra regleringen för framtiden med anledning av det aktuella motionsyrkandet, som därför avstyrks.

Översyn av kontaktförbudssystemet

När det gäller motion 2024/25:3377 (C) yrkande 3, om en översyn av hela kontaktförbudssystemet med utgångspunkten att inrätta ett begränsningsområde kring förövaren som denne inte får lämna, vill utskottet anföra följande. Ett kontaktförbud innebär alltid ett förbud för en person att besöka eller på annat sätt ta kontakt med skyddspersonen eller att följa efter den personen. De nya reglerna i detta ärende innebär bl.a. att ett särskilt utvidgat kontaktförbud kan meddelas redan som en förstahandsåtgärd och att utvidgade och särskilt utvidgade kontaktförbud kan omfatta större geografiska områden än i dag. Dessutom utvidgas möjligheten att registrera och ta fram uppgifter om den övervakades position vid elektronisk övervakning av kontaktförbud.

Enligt de nya reglerna ska det, när storleken på ett förbudsområde för ett särskilt utvidgat kontaktförbud bestäms, särskilt beaktas att behovet av skydd för den som förbudet avses skydda tillgodoses. Enligt propositionen bör förbudsområdet kunna omfatta exempelvis en eller flera stadsdelar, större

delar av en kommun, en hel kommun eller ett ännu större område. Det kan också, tilläggs det, vara lämpligt att besluta om flera avgränsade förbudsområden i olika kommuner, t.ex. om skyddspersonens arbetsplats ligger i en annan kommun än bostaden.

Trots att ett särskilt utvidgat kontaktförbud enligt de nya reglerna i vissa fall kan aktualiseras utan att den som förbudet gäller mot har begått något brott har regeringen bedömt att regleringen är proportionerlig och därmed förenlig med de krav som regeringsformen och Europakonventionen ställer upp för inskränkningar i rörelsefriheten. I det sammanhanget har regeringen framhållit att utgångspunkten bör vara att det är den som trakasserar eller på annat sätt utgör ett hot mot en annan person som ska få tåla inskränkningar i sin rörelsefrihet och inte den som trakasseras.

Utskottet är inte berett att föreslå något initiativ från riksdagens sida med anledning av det nu aktuella motionsyrkandet, som därför avstyrks.

Skyddet för vittnen

När det gäller motion 2024/25:3379 (MP) yrkande 2, om ett stärkt skydd för vittnen, vill utskottet anföra följande.

Enligt de nya reglerna i ärendet får kontaktförbud meddelas för att skydda målsägande och vittnen i en rättsprocess. Som regeringen anför i propositionen är otillbörlig påverkan i rättsprocesser ett allvarligt samhällsproblem som behöver stävjas. Utöver att påtryckningar mot personer som deltar i en rättsprocess kan vara straffbelagda, finns det ett flertal olika regleringar som på olika sätt syftar till att stödja och skydda vittnen och andra förhörspersoner. Om en person har hotats eller riskerar att hotas före, under eller efter en rättegång finns det t.ex. möjlighet till skyddsåtgärder i form av skyddspaket med larmtelefon, bevakning och skyddat boende. Nyligen infördes också en möjlighet för vittnen att höras anonymt under en förundersökning och i brottmål i domstol. Regeringen anser att det finns goda skäl för att i ökad utsträckning även använda kontaktförbud till skydd för målsägande och vittnen i en rättsprocess. Visserligen konstaterar regeringen att det finns utrymme för en sådan användning redan i dag, men att det med hänsyn till hur lagen om kontaktförbud har kommit att tillämpas i praktiken, dvs. i första hand för att förebygga brott i nära relationer, behövs ett tydligt ställningstagande från lagstiftarens sida för att åstadkomma en ökad användning av kontaktförbud som skydd i en rättsprocess. Genom en sådan reglering kan man också fånga upp sådana former av otillbörlig påverkan som inte nödvändigtvis utgör övergrepp i rättsak eller något annat brott.

Utöver detta noterar utskottet att Utredningen om en stärkt rättsprocess och en ökad lagföring hade i uppdrag att bl.a. överväga åtgärder för att stärka skyddet för vittnen. Utredningen, som redovisade sitt uppdrag 2021, ansåg inte att det fanns någon anledning att förändra lagstiftningen som reglerar Polismyndighetens personsäkerhetsarbete. Enligt utredningen är verksamheten

relativt oreglerad, vilket skapar förutsättningar att anpassa skyddsåtgärderna till olika typer av situationer.

Utskottet ser inte skäl för någon åtgärd med anledning av det nu aktuella motionsyrkandet, som därför avstyrks.

Konsekvenser för barnets rättigheter

När det gäller motion 2024/25:3377 (C) yrkande 2, om en kompletterande barnkonsekvensanalys med anledning av förslagen i propositionen, konstaterar utskottet att de nya reglerna syftar till att i så hög utsträckning som möjligt tillgodose intresset av att verka brottspreventivt och ge skydd till främst våldsutsatta kvinnor och barn. Propositionens konsekvensavsnitt innehåller en bedömning av förslagens konsekvenser för barnets rättigheter. Förslagen bedöms sammanfattningsvis ha positiva effekter för barn och bidrar till att Sverige uppfyller barnkonventionens bestämmelser om att barn ska skyddas mot alla former av våld. Vidare innehåller propositionens avsnitt om en utökad rätt till offentligt biträde för barn som kan bli föremål för kontaktförbud och om en möjlighet att utse en särskild företrädare för barn i ärenden om kontaktförbud särskilda resonemang i frågan.

Utskottet ser inte skäl för någon åtgärd med anledning av motionsyrkandet, som därför avstyrks.

Kunskaper hos myndigheter

När det gäller motion 2024/25:3379 (MP) yrkande 1, om att kunskapen om våldsutsatthet bör öka hos myndigheter som ska tillämpa regleringen om kontaktförbud, vill utskottet anföra följande.

Utskottet konstaterar att Riksrevisionen så sent som 2024 genomförde en granskning av om staten arbetar effektivt för att skydda hotade personer. En av de frågor som granskningen fokuserade på var kontaktförbud. Riksrevisionen riktade bl.a. en rekommendation till Polismyndigheten om att säkerställa att polisanställda har tillräcklig kunskap för att bedöma när ett ärende ska skickas till myndighetens brottsoffer- och personsäkerhetsverksamhet (Bops) och när de ska informera om kontaktförbud. Riksrevisionen riktade även en rekommendation till Åklagarmyndigheten om att säkerställa att åklagare tillämpar kontaktförbudslagstiftningen på ett enhetligt sätt i hela landet. I regeringens skrivelse med anledning av granskningsrapporten redovisades att det har vidtagits åtgärder och pågår arbete som svarar upp mot de rekommendationer som Riksrevisionen lämnat. Därmed är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av det aktuella motionsyrkandet, som därför avstyrks.

Straffen för fridskränkningsbrotten

När det gäller straffskalan för fridskränkningsbrotten konstaterar utskottet till att börja med att den underliggande utredningen hade i uppdrag att ta ställning till om maximistraftet för grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning

borde skärpas. Utredningen gjorde bedömningen att maximistrafvet inte bör höjas. Samtliga remissinstanser som yttrat sig i frågan har instämt i den bedömningen. Regeringen har i propositionen gjort samma bedömning och har tämligen utförligt redovisat skälen för detta, i enlighet med vad som huvudsakligen återgetts ovan. Sammanfattningsvis handlar det om att skälen mot att höja maximistrafvet väger klart tyngre än de skäl som talar för en sådan höjning. Utskottet har ingen annan uppfattning i frågan.

När det sedan gäller minimistrafvet för dessa brott konstaterar utskottet att straffminimum höjdes så sent som 2022 från fängelse i nio månader till fängelse i ett år, vilket innebar att ett tidigare tillkännagivande från riksdagen i frågan tillgodosågs. När utskottet därefter behandlade motionsyrkanden om skärpta minimistrafv 2024 avstyrkes dessa med hänvisning bl.a. till att Straffreformutredningen hade fått i uppdrag att se över straffskalorna. Mot bakgrund av det arbete som pågick var utskottet inte berett att då ta initiativ till ytterligare straffskärpningar eller andra lagändringar i fråga om fridskränkningssbrotten. Utöver detta noterar utskottet nu även att Straffreformutredningen, förutom att se över straffskalorna för de enskilda brotten och föreslå ändringar av de yttre begränsningarna för straffskalorna, också bl.a. ska överväga och föreslå ändringar som innebär att presumptionen för häktning vid allvarlig brottslighet även ska gälla vid t.ex. grov kvinnofridskränkning. Enligt direktiven ska detta åstadkommas antingen genom att sänka gränsen för tillämpning av presumptionsregeln till brott med lägst ett års fängelse i straffskalan eller på något annat sätt. Uppdraget ska redovisas senast den 30 maj 2025. Utskottet ser fortfarande inte skäl att föregripa det arbete som pågår.

Det som nu har anförts innebär att motionerna 2024/25:2618 (MP) yrkande 12 och 2024/25:3164 (C) yrkande 37 bör avslås. Vidare bedömer utskottet att motion 2024/25:3111 (S) yrkande 69 får anses tillgodosett genom att regeringen följt utredningens, och även remissinstansernas, ståndpunkt i detta ärende när det gäller straffen för grov kvinnofridskränkning. Även det motionsyrkandet bör därför avslås.

Reservationer

1. Riskbedömningen, punkt 2 (C, MP)

av Ulrika Liljeberg (C) och Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3379 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

De nya reglerna om kontaktförbud innebär att andra omständigheter än tidigare brottslighet ska få större betydelse vid den riskbedömning som ska göras inför ett beslut om kontaktförbud. Vi anser att det är ett steg i rätt riktning att andra faktorer än tidigare brottslighet vägs in i bedömningen så att kontaktförbud kan meddelas i fler fall än i dag. Det är dock viktigt att bedömningen inte lägger ett för ensidigt fokus på de faktorer som regeringen nämner i propositionen, såsom psykisk sjukdom. Det är alltså viktigt att en heltäckande bedömning görs i varje enskilt fall. Som Sveriges kvinnoorganisationer lyfter fram behöver riskbedömningen omfatta aggressiva eller kontrollerande beteenden som inte är straffbara. Det är en uppgift för regeringen att ta de initiativ som är nödvändiga för att säkerställa detta.

2. Presumptionsregeln, punkt 3 (C)

av Ulrika Liljeberg (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3377 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 1.

Ställningstagande

Jag anser att den nya regeln om en presumtion för kontaktförbud vid en fällande dom för vissa typer av brott i nära relationer är bra och kommer att

göra stor skillnad. Presumtionsregeln innebär att målsägandens skyddsbehov kan tillgodoses skyndsamt och leder också till en större förutsebarhet, vilket är en fördel ur rättssäkerhetssynpunkt. Det är därför allvarligt att regeringen har valt att undanta de situationer där kontaktförbudet avser en gemensam bostad från presumtionsregeln. I stället krävs det i dessa fall en mer ingående prövning av omständigheterna i det enskilda fallet. Det är en orimlig ordning; i fall där gärningsmannen har blivit dömd för brott mot den som förbudet avses skydda står det redan klart att de grundläggande rekvisiten för att utfärda ett kontaktförbud är uppfyllda. En mer ingående utredning innebär längre handläggningstider, och detta sker på bekostnad av skyddspersonens säkerhet och integritet. Presumtionsregeln kommer också att lyda under ett proportionalitetskrav, vilket innebär att det i varje enskilt fall alltid måste göras en bedömning av om skälen för kontaktförbudet uppväger det intrång som förbudet innebär för den mot vilken förbudet avses gälla.

Jag anser därmed att kontaktförbud avseende gemensam bostad inte ska undantas från presumptionen. Regeringen bör därför skyndsamt återkomma med ett förslag som innebär att presumtionsregeln blir tillämplig även i fråga om kontaktförbud avseende gemensam bostad.

3. Översyn av kontaktförbudssystemet, punkt 4 (C)

av Ulrika Liljeberg (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3377 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 3.

Ställningstagande

De nya reglerna om kontaktförbud kommer utan tvekan att innebära en stor förbättring för många kvinnor och barn som lever under oacceptabla förhållanden på grund av förföljelse och hot från en närstående. Sålunda är det positivt att man nu bl.a. säkerställer att det geografiska område som kontaktförbudet avser kan bli avsevärt större. Det resoneras i propositionen om att hela kommuner kan omfattas så att skyddspersonen kan åka till och från arbete, förskola, skola och affärer utan att behöva konfronteras med sin förföljare.

Samtidigt kan jag konstatera att ett liv är så mycket mer än bara jobb, skola och att handla i affärer. Det är fritidssysselsättningar, hobbyer, umgänge med familj och vänner samt semesterresor. Det är jobbkonferenser och spontana

utflykter, sportlov och sommarlov, nya partner och släkträffar. Mycket, ibland det mesta, av detta sker sällan inom en enda kommun.

Grundförutsättningen måste alltid vara att det är förövaren, inte offret, som måste anpassa sig. Jämställdhetsmyndigheten har i sitt remissvar lyft fram ett förslag på en annan ordning än den gällande; i stället för att avgränsa ett skyddsområde kring skyddspersonen borde man inrätta ett begränsningsområde kring förövaren som denne inte får lämna. Det enda rimliga är nämligen att skyddspersonen ska kunna leva sitt liv i frihet och utan rädsla eller geografiska begränsningar. Regeringen måste därför skyndsamt göra en översyn av hela kontaktförbudssystemet som utgår från en sådan princip.

4. Skyddet för vittnen, punkt 5 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:3379 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Den nya regleringen i ärendet innebär att kontaktförbud får meddelas för att skydda målsägande och vittnen i en rättsprocess. Flera remissinstanser, som Brottsoffermyndigheten, har varit positiva till detta och menat att det är avgörande för ett fungerande rättsväsende att fler brottsoffer och vittnen vågar medverka i brottsutredningar, anmäla brott eller vittna i domstol. Jag noterar samtidigt att betydelsefulla remissinstanser, som Advokatsamfundet och Åklagarmyndigheten, däremot har sett risker med en sådan reglering. De har framhållit att det finns en uppenbar risk för en fokusförskjutning från det ursprungliga syftet att skydda särskilt utsatta brottsoffer till att skydda förhörspersoner som har uppgifter att lämna kopplade till bl.a. kriminella nätverk. De har i stället lyft fram att fokus bör ligga på att förbättra tillämpningen av redan befintliga och etablerade skyddsåtgärder inom rättssystemet.

Enligt min mening är det viktigt att fler vågar vittna inom och runt den kriminella miljön och vid brott i en hederskontext, men likt Advokatsamfundet och Åklagarmyndigheten vill jag betona att andra åtgärder än kontaktförbud i samband med rättsprocesser också behövs. Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ.

5. Konsekvenser för barnets rättigheter, punkt 6 (C)

av Ulrika Liljeberg (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:3377 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 2.

Ställningstagande

Många aspekter av förslagen kommer att stärka barns rätt, vilket såklart är positivt. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att barnkonventionen blev lag i Sverige 2020, vilket kraftigt stärkte barnrättsperspektivet och principen om barnets bästa i svensk rätt. Det innebar också ett förtydligande av att lagstiftaren ska beakta och synliggöra barnkonventionen genom att i förarbetena göra en tydlig koppling till rättigheterna i konventionen.

Jag konstaterar att propositionens särskilda konsekvensanalys i fråga om barnets rättigheter uppgår till mindre än en halv sida, trots att flertalet förslag rör barns rätt och principen om barnets bästa. Det saknas också helt en analys av barnets bästa trots att flertalet förslag kommer att få stor betydelse för barns ställning och rätt. Regeringen måste därför skyndsamt genomföra en sådan konsekvensanalys och därefter återrapportera till riksdagen om slutsatserna i den analysen.

6. Kunskaper hos myndigheter, punkt 7 (MP)

av Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2024/25:3379 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Det är viktigt med kunskaper om bl.a. våldsutsatthet hos polis, åklagare och andra myndigheter som ska tillämpa reglerna om kontaktförbud. Myndigheten för delaktighet har i sitt remissvar angett att kunskapsläget är bristfälligt inom

området, vilket kan komma att påverka utfallet av den nya regleringen. Det är t.ex. svårt att veta hur personliga faktorer som psykisk sjukdom, allvarliga psykiska störningar, funktionsnedsättningar och missbruk påverkar risken för våldsutövande. Vid flera tillfällen har myndigheten påpekat att bristen på kunskap inom området riskerar att leda till bl.a. felaktiga riskbedömningar.

Jag anser därför att kunskapen om våldsutsatthet, fysisk eller psykisk, behöver öka hos de myndigheter som ska tillämpa regleringen om kontaktförbud. Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ för att åstadkomma detta.

7. Straffen för fridskränkingsbrotten, punkt 8 (C, MP)

av Ulrika Liljeberg (C) och Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:2618 av Rasmus Ling m.fl. (MP) yrkande 12,

bifaller delvis motion

2024/25:3164 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 37 och

avslår motion

2024/25:3111 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 69.

Ställningstagande

När det gäller straffskalan för fridskränkingsbrotten konstaterar vi att den underliggande utredningen hade i uppdrag att ta ställning till om maximistraffet för grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning borde skärpas. Utredningen gjorde bedömningen att maximistraffet inte bör höjas. Samtliga remissinstanser som yttrat sig i frågan har instämt i den bedömningen. Regeringen har i propositionen gjort samma bedömning och har tämligen utförligt redovisat skälen före detta. Sammanfattningsvis handlar det om att skälen mot att höja maximistraffet väger klart tyngre än de skäl som talar för en sådan höjning. Vi har, liksom utskottsmajoriteten, ingen annan uppfattning i denna fråga.

När det däremot gäller minimistraffet för dessa brott anser vi att det bör höjas från fängelse i lägst ett år till fängelse i lägst två år. En sådan höjning behövs enligt vår mening för att straffet bättre ska spegla brottets allvar och hur samhället ser på systematiskt våld i nära relationer, främst mot kvinnor. Regeringen bör därför återkomma med ett lagförslag med den angivna innebörden.

Särskilda yttranden

1. Regeringens lagförslag, punkt 1 (S)

Teresa Carvalho (S), Heléne Björklund (S), Petter Löberg (S), Anna Wallentheim (S) och Mattias Vepsä (S) anför:

För oss och vårt parti har frågan om mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och våld mot barn länge varit en av huvudprioriteringarna inom rättspolitik. Förslagen i den nu aktuella propositionen bygger också på det utredningsarbete som vi tog initiativ till under förra valperioden. Vi välkomnar därför propositionen och har ställt oss bakom den. Vi välkomnar också att det råder en stor politisk samsyn om att skyddet av hotade personer behöver stärkas och om att gärningsmannens frihet måste begränsas mer än i dag för att skyddsbehovet ska kunna tillgodoses.

Vi ser särskilt positivt på att andra omständigheter än tidigare brottslighet ska få större betydelse vid riskbedömningen och att otillbörlig övervakning införs som en ny grund för kontaktförbud. Samtidigt vill vi framhålla att det är av helt central betydelse att riskbedömningarna faktiskt fungerar som det är tänkt genom att berörda myndigheter har de resurser och förutsättningar i övrigt som krävs för detta. Vidare är det viktigt att processen kring att ansöka om och få ett kontaktförbud beviljat är tydlig och enkel att förstå för skyddspersonen – med den utsatta personens frihet och skydd i fokus. Vi kommer därför att noga följa frågan.

En annan del av den nya regleringen som vi ser särskilt positivt på är dels att utvidgade och särskilt utvidgade kontaktförbud kan omfatta större geografiska områden än i dag, dels att det när storleken på ett förbudsområde för ett särskilt utvidgat kontaktförbud bestäms särskilt ska beaktas att behovet av skydd för den som förbudet avses skydda tillgodoses. Kvinnor och barn som lever under hot från en livsfarlig man kommer nu att få ett starkare skydd och en större rörelsefrihet.

Vi vill också understryka vikten av att hela samhällets samlade resurser finns där för den som lever under hot från en livsfarlig person. Alla relevanta aktörer behöver alltså ha den kunskap och de resurser som krävs för att tillsammans kunna säkerställa kvinnors och barns rätt till ett liv i trygghet och frihet.

2. Översyn av kontaktförbudssystemet, punkt 4 (S)

Teresa Carvalho (S), Heléne Björklund (S), Petter Löberg (S), Anna Wallentheim (S) och Mattias Vepsä (S) anför:

Vi noterar att motionärerna i motion 2024/25:3377 (C) yrkande 3 har begärt en översyn av hela kontaktförbudssystemet med utgångspunkten att inrätta ett begränsningsområde kring förövaren som denne inte får lämna. Kopplat till detta vill vi anföra följande.

Som framgår av vårt särskilda yttrande ovan om regeringens lagförslag välkomnar vi de större förbudsområden som de nya reglerna om kontaktförbud innebär. Det betyder dock inte att det saknas utrymme för att ytterligare stärka kontaktförbudslagstiftningen utifrån skyddspersonens rätt till ett tryggt och fritt liv. Som redovisas i propositionen efterlyste Jämställdhetsmyndigheten en möjlighet att meddela ett kontaktförbud som innebär att en person inte får lämna ett visst område. Regeringen anförde i propositionen att några överväganden om denna fråga inte var möjliga att göra inom ramen för detta lagstiftningsärende, och vi valde därför att inte motionera i frågan. Vi delar dock Jämställdhetsmyndighetens bedömning att man bör utreda möjligheten att i de fall där hotbilden är extra stor inskränka förbudspersonens rörelsefrihet inom ett visst geografiskt område. När ett kontaktförbud meddelas underrättas nämligen förbudspersonen om vilka områden förbudspersonen inte får vistas i, och då avslöjas samtidigt inom vilket geografiskt område som skyddspersonen befinner sig. Detta kan vara särskilt allvarligt och farligt om hotbilden är hedersrelaterad. Vi avser att återkomma till frågan i ett annat lämpligt sammanhang.

3. Straffen för fridskränkingsbrotten, punkt 8 (S)

Teresa Carvalho (S), Heléne Björklund (S), Petter Löberg (S), Anna Wallentheim (S) och Mattias Vepsä (S) anför:

Vårt parti har under lång tid arbetat för att skärpa straffen för såväl mäns våld mot kvinnor som kränkningar av kvinnor. Det var också bakgrunden till att vi gav den underliggande utredningen i uppdrag att ta ställning till om maximistraffet för grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning borde skärpas. Konsekvenserna av grova fridskränkningar kan ju vara minst lika allvarliga som vid grova misshandelsbrott. Att leva i en vardag präglad av våld och utsättas för systematiska och upprepade kränkningar som t.ex. fysiskt, ekonomiskt och sexuellt våld, förtal och skadegörelse kan ge livslånga skador. Den som utsätts löper högre risk för exempelvis kronisk smärta, PTSD, depression och missbruksproblematik. Det kan kort sagt förstöra en människas hela liv och framtid.

Utredningen gjorde dock bedömningen att maximistraffet inte bör höjas. Samtliga remissinstanser som yttrat sig i frågan har instämt i den bedömningen. Regeringen har i propositionen gjort samma bedömning. Vi har därför inte motionerat om en sådan straffskärpning, och vi anser att yrkande 69 i motion 2024/25:3111 (S) från allmänna motionstiden är tillgodosett genom att regeringen har följt utredningens, och även remissinstansernas, ståndpunkt när det gäller straffen för grov kvinnofridskränkning.

Allvaret i denna typ av brottslighet kan dock inte nog understrykas, och vi noterar att Straffreformutredningen har i uppdrag att se över straffskalorna för de enskilda brotten och föreslå ändringar av de yttre begränsningarna för straffskalorna. Utredningen ska också bl.a. överväga och föreslå ändringar som innebär att presumptionen för häktning vid allvarlig brottslighet även ska

gälla vid t.ex. grov kvinnofridskränkning. Enligt direktiven ska detta åstadkommas antingen genom att sänka gränsen för tillämpning av presumptionsregeln till brott med lägst ett års fängelse i straffskalan eller på något annat sätt. Uppdraget ska redovisas senast den 30 maj 2025. Vi förväntar oss därför att regeringen återkommer i frågan om straffskalan för fridskränkingsbrotten med anledning av utredningens kommande betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2024/25:123 Kontaktförbud – ett utökat skydd för utsatta personer:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i brottsbalken.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i äktenskapsbalken.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1988:688) om kontaktförbud.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i sambolagen (2003:376).
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2015:642) om europeisk skyddsorder.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2024:7) om preventiva vistelseförbud.

Följdmotionerna

2024/25:3377 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att presumtionsregeln ska gälla även vid kontaktförbud som avser en gemensam bostad och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barnkonsekvensanalys och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ytterligare förstärkningar av skyddspersoners frihet och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3379 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kunskapen om våldsutsatthet, fysisk eller psykisk, bör öka hos myndigheter som har att tillämpa regleringen om kontaktförbud och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt skydd till vittnen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de faktorer som räknas upp i propositionen och som ska vägas in i

bedömningen av kontaktförbud är otillräckliga och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2024/25

2024/25:1167 av Gudrun Brunegård (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda utökade möjligheter att använda fotboja med gps-teknik för att säkerställa skyddet av brottsoffret och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2618 av Rasmus Ling m.fl. (MP):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa minimistrafket för grov kvinnofridskränkning till två års fängelse och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3111 av Teresa Carvalho m.fl. (S):

69. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om grov kvinnofridskränkning och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:3164 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C):

37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta straff för grov kvinnofridskränkning och grov fridskränkning och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 3, 4 a, 4 b och 4 e §§ brottsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.**3 §¹**

Den som begår en brottslig gärning som utgör

1. mord, dråp, misshandel, grov misshandel eller synnerligen grov misshandel enligt 3 kap. 1, 2, 5 eller 6 §,

2. människorov, olaga frihetsberövande, olaga tvång, grovt olaga tvång, olaga hot, grovt olaga hot, hemfridsbrott, grovt hemfridsbrott eller ofredande enligt 4 kap. 1, 2, 4, 5, 6 eller 7 §,

3. våldtäkt, grov våldtäkt, sexuellt övergrepp, grovt sexuellt övergrepp, våldtäkt mot barn, grov våldtäkt mot barn, sexuellt utnyttjande av barn, sexuellt övergrepp mot barn, grovt sexuellt övergrepp mot barn, sexuellt ofredande mot barn, sexuellt ofredande, grovt sexuellt ofredande mot barn eller grovt sexuellt ofredande enligt 6 kap. 1, 2, 4, 5, 6 eller 10 §,

4. skadegörelse eller grov skadegörelse enligt 12 kap. 1 eller 3 §, eller

5. straffbart försök till brott enligt någon av 1–4

döms, om gärningen har bevitnats av ett barn som är närstående eller tidigare närstående till både gärningsmannen och den som gärningen begås mot, för *barnfridsbrott* till fängelse i högst två år. Om brottet är ringa, döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

Om brottet är grovt, döms för *grov barnfridsbrott* till fängelse i lägst *nio månader* och högst *fyra* år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om den gärning som har bevitnats har varit av mycket allvarlig art eller om gärningsmannen visat särskild hänsynslöshet.

Om brottet är grovt, döms för *grov barnfridsbrott* till fängelse i lägst *ett* och högst *sex* år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om den gärning som har bevitnats har varit av mycket allvarlig art eller om gärningsmannen visat särskild hänsynslöshet.

¹ Senaste lydelse 2022:1043.

4 a §²

Den som begår brottsliga gärningar enligt 3 eller 4 kap., 5 kap. 1 eller 2 §, 6 eller 12 kap. eller enligt 24 § lagen (1988:688) om kontaktförbud *mot en närstående eller tidigare närstående person*, döms, om var och en av gärningarna utgjort led i en upprepad kränkning av personens integritet och gärningarna varit ägnade att allvarligt skada personens självkänsla, för grov fridskränkning till fängelse i lägst ett och högst sex år.

Den som *mot en närstående eller tidigare närstående person* begår eller på annat sätt medverkar till

1. brottsliga gärningar enligt 3 eller 4 kap., 5 kap. 1 eller 2 §, 6 eller 12 kap. eller enligt 24 § lagen (1988:688) om kontaktförbud, eller

2. *gärningar som utgör straffbart försök eller straffbar förberedelse eller stämpling till brott enligt 1*

döms, om var och en av gärningarna utgjort led i en upprepad kränkning av personens integritet och gärningarna varit ägnade att allvarligt skada personens självkänsla, för grov fridskränkning till fängelse i lägst ett och högst sex år.

Har gärningar som anges i första stycket begåtts av en man mot en kvinna som han är eller har varit gift med eller som han bor eller har bott tillsammans med under äktenskapsliknande förhållanden, ska han i stället dömas för *grov kvinnofridskränkning* till samma straff.

4 b §³

Den som förföljer en person genom brottsliga gärningar som utgör

Den som förföljer en person genom att *begå eller på annat sätt medverka till brottsliga gärningar* som utgör

1. misshandel enligt 3 kap. 5 § eller försök till sådant brott som inte är ringa,

2. olaga tvång enligt 4 kap. 4 § första stycket,

3. olaga hot enligt 4 kap. 5 § första stycket,

4. hemfridsbrott enligt 4 kap. 6 § första stycket eller olaga intrång enligt 4 kap. 6 § andra stycket,

5. kränkande fotografering enligt 4 kap. 6 a §,

6. olovlig identitetsanvändning enligt 4 kap. 6 b §,

7. olaga integritetsintrång enligt 4 kap. 6 c §,

8. ofredande enligt 4 kap. 7 §,

9. uppmaning till självmord eller oaktsam uppmaning till självmord enligt 4 kap. 7 a §,

10. förtal eller grovt förtal enligt 5 kap. 1 eller 2 §,

11. sexuellt ofredande mot barn enligt 6 kap. 10 § första stycket eller sexuellt ofredande enligt 6 kap. 10 § andra stycket,

12. skadegörelse enligt 12 kap. 1 § eller försök till sådant brott,

13. ringa skadegörelse enligt 12 kap. 2 §, eller

14. *överträdelse av kontaktförbud med elektronisk övervakning* 14. överträdelse av kontaktförbud eller överträdelse av utvidgat

² Senaste lydelse 2021:1108.

³ Senaste lydelse 2022:1043.

eller överträdelse av kontaktförbud enligt 24 § lagen (1988:688) om kontaktförbud

döms, om var och en av gärningarna har utgjort led i en upprepad kränkning av personens integritet, för *olaga förföljelse* till fängelse i högst fyra år.

eller särskilt utvidgat kontaktförbud enligt 24 § lagen (1988:688) om kontaktförbud

4 e §⁴

Den som mot en person begår brottsliga gärningar enligt 3 eller 4 kap., 5 kap. 1 eller 2 §, 6 eller 12 kap. eller enligt 24 § lagen (1988:688) om kontaktförbud och ett motiv varit att bevara eller återupprätta en persons eller familjs, släkts eller annan liknande grupps heder, döms, om var och en av gärningarna utgjort led i en upprepad kränkning av personens integritet och gärningarna varit ägnade att allvarligt skada personens självkänsla, för hedersförtryck till fängelse i lägst ett och högst sex år.

Den som mot en person begår *eller på annat sätt medverkar till*

1. brottsliga gärningar enligt 3 eller 4 kap., 5 kap. 1 eller 2 §, 6 eller 12 kap. eller enligt 24 § lagen (1988:688) om kontaktförbud, *eller*

2. *gärningar som utgör straffbart försök eller straffbar förberedelse eller stämpling till brott enligt 1*

döms, om ett motiv varit att bevara eller återupprätta en persons eller familjs, släkts eller annan liknande grupps heder, var och en av gärningarna utgjort led i en upprepad kränkning av personens integritet och gärningarna varit ägnade att allvarligt skada personens självkänsla, för hedersförtryck till fängelse i lägst ett och högst sex år.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

⁴ Senaste lydelse 2022:310.

2 Förslag till lag om ändring i äktenskapsbalken

Härigenom föreskrivs att 14 kap. 7 § äktenskapsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.

7 §¹

I mål om äktenskapsskillnad får domstolen, för tiden till dess att frågan har avgjorts genom dom som har *vunnit* laga kraft, på yrkande av någon av makarna

1. bestämma vem av makarna som ska ha rätt att bo kvar i makarnas gemensamma bostad, dock längst för tiden till dess att bodelning har skett,

2. *förordna* om skyldighet för den ena maken att *utge bidrag* till den andra *makens underhåll*.

I sådant mål får domstolen också, för tiden till dess att skillnadsfrågan har avgjorts genom dom som har *vunnit* laga kraft, på yrkande av någon av makarna förbjuda makarna att besöka varandra.

Ett beslut enligt första stycket får verkställas på samma sätt som en dom som har *vunnit* laga kraft. Ett beslut enligt andra stycket gäller på samma sätt som en dom som har *vunnit* laga kraft. Beslut enligt första eller andra stycket får dock när som helst ändras av domstolen.

Överträder någon ett förbud enligt andra stycket, tillämpas 24 § lagen (1988:688) om kontaktförbud.

I mål om äktenskapsskillnad får domstolen dessutom, med tillämpning av bestämmelserna i föräldrabalken, *förordna* om vad som ska gälla i fråga om vårdnad, boende, umgänge och bidrag till barns underhåll för tiden till dess att en sådan fråga har avgjorts genom en dom som har *vunnit* laga kraft eller föräldrarna har träffat ett avtal om frågan och, i de fall det krävs

I mål om äktenskapsskillnad får domstolen, för tiden till dess att frågan har avgjorts genom *en* dom som har *fått* laga kraft, på yrkande av någon av makarna

2. *besluta* om skyldighet för den ena maken att *betala underhållsbidrag* till den andra *maken*.

I ett sådant mål får domstolen också, för tiden till dess att skillnadsfrågan har avgjorts genom *en* dom som har *fått* laga kraft, på yrkande av någon av makarna förbjuda makarna att besöka varandra.

Ett beslut enligt första stycket får verkställas på samma sätt som en dom som har *fått* laga kraft. Ett beslut enligt andra stycket gäller på samma sätt som en dom som har *fått* laga kraft. Beslut enligt första eller andra stycket får dock när som helst ändras av domstolen.

Överträder någon ett förbud enligt andra stycket, tillämpas 24 § *första och tredje styckena* lagen (1988:688) om kontaktförbud.

I mål om äktenskapsskillnad får domstolen dessutom, med tillämpning av bestämmelserna i föräldrabalken, *besluta* om vad som ska gälla i fråga om vårdnad, boende, umgänge och bidrag till barns underhåll för tiden till dess att en sådan fråga har avgjorts genom en dom som har *fått* laga kraft eller *till dess att* föräldrarna har träffat ett avtal om frågan och, i de fall det

¹ Senaste lydelse 2011:484.

för att avtalet ska gälla, avtalet har krävs för att avtalet ska gälla,
godkänts av socialnämnden. avtalet har godkänts av social-
nämnden.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:688) om kontaktförbud

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1988:688) om kontaktförbud¹

dels att nuvarande 1 a, 2 a och 3 §§ ska betecknas 1 b, 2 b och 3 a §§,

dels att 1 §, den nya 1 b § och 2, 5, 7 a, 12 a, 15, 19 och 24–26 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 1 a, 2 a och 3 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Enligt denna lag får förbud meddelas för en person att besöka eller på annat sätt ta kontakt med en annan person eller att följa efter denna person (kontaktförbud).

Kontaktförbud får meddelas om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den *mot vilken* förbudet avses gälla kommer att begå brott mot, förfölja eller på annat sätt allvarligt trakassera den som förbudet avses skydda. *Vid bedömningen av om det finns en sådan risk ska det särskilt beaktas om den mot vilken förbudet avses gälla har begått brott mot någon persons liv, hälsa, frihet eller frid.*

Ett kontaktförbud får meddelas om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den *som* förbudet avses gälla *mot* kommer att

1. begå brott mot, förfölja, otillbörligt övervaka eller på annat sätt allvarligt trakassera den som förbudet avses skydda, *eller*

2. utsätta den som förbudet avses skydda för påverkan i syfte att förhindra att han eller hon lämnar uppgifter till en domstol eller en brottsbekämpande myndighet.

Vid bedömningen av om det finns en sådan risk ska det särskilt beaktas

1. om den som förbudet avses gälla *mot* har

a) begått brott mot någon persons liv, hälsa, frihet eller frid,

b) förföljt, otillbörligt övervakat eller på annat sätt allvarligt trakasserat den som förbudet avses skydda, *eller*

c) utsatt den som förbudet avses skydda för sådan påverkan som avses i andra stycket 2, *eller*

2. om andra omständigheter som hänför sig till den som förbudet

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2011:487

2 a § 2018:408

3 § 2011:487.

² Senaste lydelse 2011:487.

avses gälla mot innebär en ökad risk för sådant beteende som avses i andra stycket.

Ett kontaktförbud får meddelas endast om skälen för ett sådant förbud uppväger det intrång eller men i övrigt som förbudet innebär för den mot vilken förbudet avses gälla.

Ett kontaktförbud omfattar inte kontakter som med hänsyn till särskilda omständigheter är uppenbart befogade.

1 a §

Förutsättningarna i 1 § för att meddela ett kontaktförbud enligt den paragrafen ska alltid anses uppfyllda om

- 1. den som förbudet avses gälla mot har dömts för brott mot den som förbudet avses skydda,*
- 2. brottsligheten har innefattat angrepp mot liv, hälsa, frihet eller frid,*
- 3. brottsligheten har begåtts mot en närstående eller tidigare närstående,*
- 4. brottslighetens straffvärde uppgår till fängelse i sex månader eller mer, och*
- 5. det inte finns särskilda skäl mot att meddela ett kontaktförbud.*

Om domen avser olaga förföljelse eller hedersförtryck enligt 4 kap. 4 b eller 4 e § brottsbalken, gäller första stycket även om de krav som följer av första stycket 3 eller 4 inte är uppfyllda.

Ett kontaktförbud får meddelas med stöd av första och andra styckena inom följande tider när den som förbudet avses gälla mot har dömts till

- 1. fängelse, fram till dess att påföljden helt har verkställts, dock under minst ett år från frigivningen,*
- 2. sluten ungdomsvård, senast ett år från det att påföljden helt har verkställts,*
- 3. rättspsykiatrisk vård, senast ett år från det att vården har upphört,*

4. annan påföljd, senast ett år från det att domen i den del som avser påföljd har fått laga kraft mot den dömda.

1 a §

Kontaktförbud enligt 1 § får avse också förbud att uppehålla sig i en bostad som brukas gemensamt med annan, om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den mot vilken förbudet avses gälla kommer att begå brott mot en sammanboendes liv, hälsa, frihet eller frid (kontaktförbud avseende gemensam bostad).

Kontaktförbud avseende gemensam bostad får meddelas endast om

1. skälen för ett sådant förbud väger tyngre än det intrång eller men i övrigt som förbudet innebär för den mot vilken förbudet avses gälla, och

2. den som förbudet avses skydda förbinder sig att medverka till att den mot vilken förbudet avses gälla i rimlig utsträckning får tillgång till sina personliga tillhörigheter.

1 b §³

Ett kontaktförbud enligt 1 § får också avse förbud att uppehålla sig i en bostad som brukas gemensamt med någon annan, om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den som förbudet avses gälla mot kommer att begå brott mot den sammanboendes liv, hälsa, frihet eller frid (kontaktförbud avseende gemensam bostad).

Ett kontaktförbud avseende gemensam bostad får meddelas endast om den som förbudet avses skydda förbinder sig att medverka till att den som förbudet avses gälla mot i rimlig utsträckning får tillgång till sina personliga tillhörigheter.

2 §⁴

Om det kan antas att ett kontaktförbud enligt 1 § inte är tillräckligt, får förbudet utvidgas till att avse förbud att uppehålla sig i närheten av en annan persons bostad eller arbetsplats eller annat ställe där den personen brukar vistas (utvidgat kontaktförbud). Ett beslut om utvidgat kontaktförbud får förenas med villkor om elektronisk övervakning. Om den mot vilken förbudet avses gälla har överträtt ett kontaktförbud, ska beslutet förenas med villkor om elektronisk övervakning, om det inte finns särskilda skäl mot det.

Om det kan antas att ett kontaktförbud enligt 1 § inte är tillräckligt, får förbudet utvidgas till att avse förbud att uppehålla sig inom ett eller flera områden kring en annan persons bostad eller arbetsplats eller annat ställe där den personen brukar vistas (utvidgat kontaktförbud).

³ Senaste lydelse av tidigare 1 a § 2021:1109.

⁴ Senaste lydelse 2021:1109.

Ett beslut om utvidgat kontaktförbud får förenas med villkor om elektronisk övervakning. Har den som förbudet avses gälla mot överträtt ett kontaktförbud, ska beslutet förenas med villkor om elektronisk övervakning, om det inte finns särskilda skäl mot det.

Den som har överträtt ett utvidgat kontaktförbud får meddelas förbud att uppehålla sig inom ett större område än som följer av första stycket (särskilt utvidgat kontaktförbud). Förbudet får omfatta ett eller flera områden i anslutning till sådana platser där den andra personen har sin bostad eller arbetsplats eller annars brukar vistas. Det får inte avse ett större område än vad som är nödvändigt. Ett beslut om särskilt utvidgat kontaktförbud ska förenas med villkor om elektronisk övervakning, om det inte finns särskilda skäl mot det.

Särskilt utvidgat kontaktförbud får meddelas endast om skälen för ett sådant förbud väger tyngre än den inskränkning i rörelsefriheten som förbudet innebär för den mot vilken förbudet avses gälla.

2 a §

Den som har överträtt ett utvidgat kontaktförbud får meddelas förbud att uppehålla sig inom ett större område än vad som följer av 2 § (särskilt utvidgat kontaktförbud). Ett sådant förbud får även meddelas om det på grund av särskilda omständigheter finns en påtaglig risk för att den som förbudet avses gälla mot kommer att begå brott som innebär ett allvarligt angrepp på den andra personens liv eller hälsa eller trygghet till person.

Förbudet får omfatta ett eller flera områden i anslutning till sådana platser där den andra personen har sin bostad eller

arbetsplats eller annars brukar vistas. När området storlek bestäms ska det särskilt beaktas att behovet av skydd för den som förbudet avses skydda tillgodoses.

Ett beslut om särskilt utvidgat kontaktförbud ska förenas med villkor om elektronisk övervakning, om det inte finns särskilda skäl mot det.

3 §

Ett kontaktförbud enligt denna lag får meddelas endast om skälen för ett sådant förbud väger tyngre än den inskränkning i rörelsefriheten eller det intrång eller men i övrigt som förbudet innebär för den som förbudet avses gälla mot.

5 §⁵

Ett beslut om kontaktförbud ska delges den *mot vilken* förbudet avses gälla. Delgivning får inte ske enligt 34–38 och 47–51 §§ delgivningslagen (2010:1932).

Ett beslut om kontaktförbud ska delges den *som* förbudet avses gälla *mot*. Delgivning får inte ske enligt 34–38 eller 47–51 §§ delgivningslagen (2010:1932).

Om försök till delgivning har misslyckats eller bedöms som utsiktslösa, får husrannsakan göras för att söka efter den som ska delges ett beslut om kontaktförbud. Husrannsakan får göras i den eftersöktes bostad eller i något annat hus, rum eller slutet förvaringsställe som tillhör eller disponeras av honom eller henne. Detsamma gäller en lokal som är tillgänglig för allmänheten. Om det finns synerliga skäl att anta att den eftersökte uppehåller sig hos någon annan, får husrannsakan göras även hos den personen. Vid husrannsakan ska 28 kap. 3 a och 6 §§, 7 § första och andra styckena och 9 och 10 §§ rättegångsbalken tillämpas.

Ett beslut om husrannsakan för delgivning meddelas av åklagaren eller rätten. Rätten får ta upp

⁵ Senaste lydelse 2011:487.

*frågan om husrannsakan själv-
mant eller på yrkande av Polis-
myndigheten eller åklagaren.*

7 a §⁶

*I fråga om kontaktförbud avseende
gemensam bostad, utvidgat
kontaktförbud med villkor om
elektronisk övervakning eller
särskilt utvidgat kontaktförbud ska
ett offentligt biträde förordnas för
den mot vilken förbudet gäller eller
avses gälla, om det inte måste antas
att behov av biträde saknas. Frågan
om förordnande ska prövas så
snart som möjligt.*

Ett sådant biträde har samma
rättigheter som en offentlig
försvarare.

*För den som ett kontaktförbud
gäller eller avses gälla mot och som
är under 18 år ska ett offentligt
biträde förordnas, om det inte måste
antas att behov av biträde saknas.
Detsamma gäller för den som ett
kontaktförbud avseende gemensam
bostad, ett utvidgat kontaktförbud
med villkor om elektronisk över-
vakning eller ett särskilt utvidgat
kontaktförbud gäller eller avses gälla
mot.*

*Frågan om förordnande ska
prövas så snart som möjligt.*

Ett offentligt biträde har samma
rättigheter som en offentlig
försvarare.

12 a §⁷

Ett beslut om kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning ska,
utöver vad som anges i 12 §, ange

1. när den elektroniska övervakningen ska inledas och hur det ska ske,
2. vad den *mot vilken* förbudet gäller är skyldig att göra för att medverka till att övervakningen kommer till stånd och kan fortgå, och
3. vilken påföljd som hindrande av elektronisk övervakning enligt 25 § kan medföra.

15 §⁸

Behörig domstol är den tingsrätt där åklagare som har prövat frågan om kontaktförbud ska föra talan i brottmål i allmänhet. *Omfattar* ärendet en prövning av ett beslut om kontaktförbud avseende gemensam bostad, *ska vad som sägs i 19 kap. 12 § andra meningen rättegångsbalken om domstols*

Behörig domstol är den tingsrätt där åklagare som har prövat frågan om kontaktförbud ska föra talan i brottmål i allmänhet. *Om* ärendet *omfattar* en prövning av ett beslut om kontaktförbud avseende gemensam bostad, *får det tas upp även av en annan tingsrätt.*

⁶ Senaste lydelse 2018:408.

⁷ Senaste lydelse 2018:408.

⁸ Senaste lydelse 2011:487.

befattning med förundersökning och användande av tvångsmedel tillämpas.

19 §⁹

Sammanträde inför rätten ska alltid hållas om någon part begär det.

Omfattar ärendet en prövning av ett beslut om kontaktförbud avseende gemensam bostad ska tingsrätten även utan särskild begäran hålla sammanträde i ärendet så snart det kan ske och, om det inte finns något synnerligt hinder, senast på fjärde dagen efter det att rättens prövning begärdes hos åklagaren. Ärendet ska, om det inte finns något synnerligt hinder, avgöras i anslutning till sammanträdet.

Tingsrätten ska hålla sammanträde om någon part begär det och det inte är uppenbart obehövt.

Omfattar ärendet en prövning av ett beslut om kontaktförbud avseende gemensam bostad ska tingsrätten även utan särskild begäran *alltid* hålla sammanträde i ärendet så snart det kan ske och, om det inte finns något synnerligt hinder, senast på fjärde dagen efter det att rättens prövning begärdes hos åklagaren. Ärendet ska, om det inte finns något synnerligt hinder, avgöras i anslutning till sammanträdet.

24 §¹⁰

Den som bryter mot ett kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning döms för överträdelse av kontaktförbud med elektronisk övervakning till fängelse i högst två år. Den som i övrigt bryter mot ett kontaktförbud döms för överträdelse av kontaktförbud till fängelse i högst ett år.

Den som bryter mot ett kontaktförbud döms för överträdelse av kontaktförbud till fängelse i högst ett år.

Om en överträdelse enligt första stycket avser ett utvidgat eller särskilt utvidgat kontaktförbud, döms för överträdelse av utvidgat eller särskilt utvidgat kontaktförbud till fängelse i högst två år.

Om ett brott som avses i första stycket är ringa, döms till böter.

Om ett brott som avses i första eller andra stycket är ringa, döms till böter.

⁹ Senaste lydelse 2011:487.

¹⁰ Senaste lydelse 2021:1109.

25 §¹¹

Den som har meddelats ett kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning och som *uppsåtligen eller av grov oaktsamhet* hindrar att den elektroniska övervakningen kommer till stånd eller kan fortgå döms för hindrande av elektronisk övervakning till böter eller fängelse i högst ett år.

Den som har meddelats ett kontaktförbud med villkor om elektronisk övervakning och som hindrar att den elektroniska övervakningen kommer till stånd eller kan fortgå, *eller som i övrigt hanterar den elektroniska utrustningen på ett sätt som är ägnat att försvåra övervakningen*, döms för hindrande eller försvårande av elektronisk övervakning till fängelse i högst ett år.

Den som av grov oaktsamhet begår en gärning som avses i första stycket, döms för oaktsamt hindrande eller försvårande av elektronisk övervakning till böter eller fängelse i högst ett år.

26 §¹²

Uppgifter om den övervakades position vid elektronisk övervakning får registreras och tas fram endast *när*

1. den övervakade träder in i eller vistas inom det område som avses i 2 § *första eller andra stycket*, eller

2. en beslutad elektronisk övervakning hindras.

Uppgifter om den övervakades position vid elektronisk övervakning får registreras och tas fram endast *i samband med att*

1. den övervakade träder in i eller vistas inom det område som avses i 2 *eller 2 a §*, eller

2. en beslutad elektronisk övervakning hindras *eller försvåras*.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹¹ Senaste lydelse 2018:408.

¹² Senaste lydelse 2018:408.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn

dels att 1–3 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

När en förundersökning har inletts eller återupptagits i fråga om ett brott som kan leda till fängelse och har begåtts mot någon som är under 18 år, ska en särskild företrädare förordnas för barnet om

1. en vårdnadshavare kan misstänkas för brottet, eller
2. det kan befaras att en vårdnadshavare på grund av sitt förhållande till den som kan misstänkas för brottet inte kommer att ta till vara barnets rätt.

Om den som ett kontaktförbud enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud avses skydda är under 18 år, ska en särskild företrädare förordnas för barnet om

- 1. förbudet avses gälla mot en vårdnadshavare, eller*
- 2. det kan befaras att en vårdnadshavare på grund av sitt förhållande till den som förbudet avses gälla mot inte kommer att ta till vara barnets rätt.*

En särskild företrädare ska inte förordnas om det med hänsyn till barnet är obehövligt eller särskilda skäl annars talar mot det.

Ett förordnande som särskild företrädare enligt första stycket omfattar även ett ärende om kontaktförbud, om den som kan misstänkas för brottet är samma person som förbudet avses gälla mot.

2 §

Om barnet har två vårdnadshavare som inte är gifta eller bor tillsammans under äktenskapsliknande förhållanden och sådana omständigheter som anges i 1 § 1 eller 2 finns endast i fråga om en av dem, *skall* den andra vårdnadshavaren förordnas att ensam ta till

Om barnet har två vårdnadshavare som inte är gifta eller bor tillsammans under äktenskapsliknande förhållanden och sådana omständigheter som anges i 1 § *första* eller *andra* stycket finns endast i fråga om en av dem, *ska* den andra vårdnadshavaren

¹ Senaste lydelse 2012:661.

vara barnets rätt under förundersökningen och i efterföljande rättegång.

Om det med hänsyn till vårdnadshavarnas förhållande till varandra eller till någon annan särskild omständighet får antas vara till barnets bästa *skall* dock en särskild företrädare utses.

förordnas att ensam ta till vara barnets rätt under förundersökningen och i efterföljande rättegång *eller i ärendet om kontaktförbud*.

Om det med hänsyn till vårdnadshavarnas förhållande till varandra eller till någon annan särskild omständighet får antas vara till barnets bästa, *ska* dock en särskild företrädare utses.

3 §²

En särskild företrädare ska, i stället för barnets vårdnadshavare, som ställföreträdare ta till vara barnets rätt under förundersökningen och i efterföljande rättegång samt vid åtgärder som rör verkställighet av skadestånd och ansökan om brottsskadeersättning. Företrädaren får dock inte väcka åtal och får inte heller väcka någon skadeståndstalan utan att ett allmänt åtal har väckts.

En särskild företrädare *som har förordnats enligt 1 § första stycket* ska, i stället för barnets vårdnadshavare, som ställföreträdare ta till vara barnets rätt under förundersökningen och i efterföljande rättegång samt vid åtgärder som rör verkställighet av skadestånd och ansökan om brottsskadeersättning. Företrädaren får dock inte väcka åtal och får inte heller väcka någon skadeståndstalan utan att ett allmänt åtal har väckts.

En särskild företrädare vars förordnande omfattar ett ärende om kontaktförbud enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud ska, i stället för barnets vårdnadshavare, som ställföreträdare ta till vara barnets rätt i ärendet.

Det som i 23 kap. 10 och 11 §§ rättegångsbalken sägs om målsägande-biträdes närvaro vid förhör ska tillämpas på den särskilda företrädaren.

3 a §

Om en särskild företrädare som har förordnats enligt 1 § första stycket bedömer att det finns skäl att meddela ett kontaktförbud enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud till skydd för barnet, ska företrädaren anmäla det till åklagaren.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

² Senaste lydelse 2021:398.

5 Förslag till lag om ändring i sambolagen (2003:376)

Härigenom föreskrivs att 28 § sambolagen (2003:376) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 §¹

På ansökan av en sambo ska domstolen i fråga om en bostad som enligt 8 § ska ingå i bodelning bestämma vem av samborna som ska ha rätt att bo kvar i bostaden till dess att *bodelning* har gjorts. Domstolen får därvid också för samma tid, på begäran av någon av samborna, förbjuda samborna att besöka varandra. Domstolen får även ändra ett tidigare *förordnande*.

På begäran av någon av samborna får domstolen besluta om vad som ska gälla enligt första stycket för tiden till dess att frågan har avgjorts genom beslut som har *vunnit* laga kraft. Ett sådant interimistiskt beslut får verkställas och gäller på samma sätt som ett beslut som har *vunnit* laga kraft. Beslutet får dock när som helst ändras av domstolen och ska omprövas när ärendet slutligt avgörs.

Om någon överträder ett förbud som meddelats enligt första eller andra stycket, tillämpas 24 § lagen (1988:688) om kontaktförbud.

Innan domstolen meddelar ett beslut ska motparten få tillfälle att yttra sig.

På ansökan av en sambo ska domstolen i fråga om en bostad som enligt 8 § ska ingå i *en* bodelning bestämma vem av samborna som ska ha rätt att bo kvar i bostaden till dess att *bodelningen* har gjorts. Domstolen får därvid också för samma tid, på begäran av någon av samborna, förbjuda samborna att besöka varandra. Domstolen får även ändra ett tidigare *beslut*.

På begäran av någon av samborna får domstolen besluta om vad som ska gälla enligt första stycket för tiden till dess att frågan har avgjorts genom *ett* beslut som har *fått* laga kraft. Ett sådant interimistiskt beslut får verkställas och gäller på samma sätt som ett beslut som har *fått* laga kraft. Beslutet får dock när som helst ändras av domstolen och ska omprövas när ärendet slutligt avgörs.

Om någon överträder ett förbud som meddelats enligt första eller andra stycket, tillämpas 24 § *första och tredje styckena* lagen (1988:688) om kontaktförbud.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Senaste lydelse 2011:493.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:642) om europeisk skyddsorder

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 5 och 14 §§ lagen (2015:642) om europeisk skyddsorder ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

5 §

Om en europeisk skyddsorder kan erkännas i Sverige, ska åklagaren meddela den som skyddsordern gäller mot förbud att

1. besöka eller på annat sätt ta kontakt med den person som skyddsordern avses skydda eller att följa efter denna person,

2. uppehålla sig i en bostad som brukas gemensamt med den person som skyddsordern avses skydda,

3. uppehålla sig i närheten av en bostad eller arbetsplats eller annat ställe där den person som skyddsordern avses skydda brukar vistas, eller

3. uppehålla sig inom ett eller flera områden kring en bostad eller arbetsplats eller annat ställe där den person som skyddsordern avses skydda brukar vistas, eller

4. uppehålla sig inom ett större område än som följer av ett förbud enligt 3.

Ett förbud enligt första stycket 4 får omfatta ett eller flera områden i anslutning till sådana platser där den person som skyddsordern avses skydda har sin bostad eller arbetsplats eller annars brukar vistas.

Ett förbud enligt denna paragraf ska i största möjliga utsträckning stämma överens med den skyddsåtgärd som ligger till grund för skyddsordern.

14 §

Den som bryter mot ett förbud som har meddelats enligt 5 § döms för *överträdelse av europeisk skyddsorder till böter eller fängelse* i högst ett år.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

Åtal för brott enligt första stycket får väckas endast om det står klart att överträdelsen inte kommer att leda till att det i den andra medlemsstaten inleds ett förfarande för att skärpa skyddsåtgärden eller för att upphäva skyddsåtgärden och i stället påföra en frihetsberövande åtgärd.

Den som bryter mot ett förbud som har meddelats enligt 5 § döms för överträdelse av europeisk skyddsorder till fängelse i högst ett år.

Om ett brott som avses i första stycket är ringa, döms till böter.

Åtal för brott enligt första eller andra stycket får väckas endast om det står klart att överträdelsen inte kommer att leda till att det i den andra medlemsstaten inleds ett förfarande för att skärpa skyddsåtgärden eller för att upphäva skyddsåtgärden och i stället påföra en frihetsberövande åtgärd.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (2024:7) om preventiva vistelseförbud

Härigenom föreskrivs att 31 § lagen (2024:7) om preventiva vistelseförbud ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

31 §

Uppgifter om den övervakades position vid elektronisk övervakning får registreras och tas fram endast *när*

Uppgifter om den övervakades position vid elektronisk övervakning får registreras och tas fram endast *i samband med att*

1. den övervakade träder in i eller vistas inom det område som avses i 1 §, eller
2. en beslutad elektronisk övervakning hindras.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.